

भरीगु गोदावरी

नेपालभाषा पाठ्य सफू

विद्यार्थीको नाम:

रोल नं.

विद्यालयको नाम :

प्रकाशक

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा

गोदावरी नगरपालिका

बज्रवाराही, ललितपुर, बागमती प्रदेश, नेपाल

गोदावरी नगरपालिका द्वारा प्रकाशित कक्षा १को “हाम्रो गोदावरी” पुस्तकमा नेपालभाषाको एकाइ थप गरी नेपालभाषामा अनुवाद गरिएको स्थानिय विषय नेपालभाषाको पाठ्यपुस्तक ।

अनुवादक
दिपक तुलाधर र नविन थेच्वमि
नेवाः बस्ती नेवाः स्कुल अभियान

प्रकाशकीय

पिकाकःया खँ

ज्ञान निर्माणया नितिं बांलाःगु लकस (वातावरण) जुइमाः । सफू, शिक्षक निर्देशिका, शिक्षण सिकाइया आधुनिक प्रविधिं शिक्षकयात शिक्षण योजना दयेकेत व कक्षा कोथाय् शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापयात प्रभावकारी रूपं न्ह्याने वनेत ग्वाहालि याइसा ब्वमिपिन्त स्वयमया अभ्यास व चिन्तनपाखें सयेकेगु, न्हूगु ज्ञान व तथ्य मालेगु ज्याय् कक्षा कोथा, शिक्षक, नापं ब्वनीपिं ब्वमिपिं, सफू, सन्दर्भ सामग्रीत, शैक्षिक सामग्रीत, सफूधुकू (पुस्तकालय), सूचना प्रविधि आदिं आधार बिइ । आःया ई धयागु सफुतिइ दुथ्याःगु विषयवस्तुत ब्वमिपिन्त गथे खः अथे हे ब्वंकेगु व उकिं हे ब्वमिपिन्त उपलब्धि मापन यायेगु स्वयां नं ब्वमिपिं स्वयमयात चिन्तन याकेगु अवसर व वातावरण तयार याकेमाः ताकि थःगु हे सक्रियताय् ब्वमिं ज्ञान निर्माण याये फयेमा । थथे आर्जन याःगु ज्ञान दिगो, जीवन उपयोगी व व्यवहारिक जुइ ।

आःया शिक्षा क्षेत्रया सम्पूर्ण चिन्तन धयागु हे ब्वमिपिन्त स्यनेगु तरिकायात व्यवहारिक, जीवनपयोगी व समयसापेक्ष रूपं सिपमूलक दयेकेगु खः । सफुतिइ दुथ्याःगु छुं नं कथंया विषयवस्तुयागु छगू आज्जु दइ । उगु आज्जु पूर्वनीकथं शिक्षक व ब्वमिपिं शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापय् संलग्न जुयाः सफुतिं छगू असल हलंज्वलंया रूपं ग्वाहालि याइ ।

राष्ट्रिय स्तरयागु सफू थौंकन्हयया विश्वपरिवेश व राष्ट्रिय आवश्यकतायात पूर्वकेकथं जनशक्ति उत्पादन यायेगु उद्देश्यय् केन्द्रित जुयाः तयार याःगु दइ । थुगु सफुतिं स्थानीय परिवेशषयात माःकथं कययच्यायेत (समेटन) थाकुइगुलिं सफूया रूपय् हे स्थानीय विषयवस्तुयात दुथ्याकाः पाठ्यक्रम निर्माण यायेत विद्यालय शिक्षाया राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ व्यवस्था याःगु दु । थ्व हे कथं गोदावरी नगरपालिकां आधारभूत तर्गिं १ निसं ३ तकया सफू दयेकाः शैक्षिकसत्र २०८० निसं लागु याःगु दु । गुकिइ नगरपालिकाया भौगोलिक, प्राकृतिक, समाजिक, सांस्कृति, राजनीतिक पक्षत व स्थानीय परम्परागत प्रविधि, स्थानीय उपज, पर्यटन प्रवर्द्धन, योग व ध्यान थें ज्याःगु विषयवस्तुत दुथ्याकातःगु दु ।

सफुतिइ दुथ्याःगु विषयत थाय् कथं ब्वमिपिसं अपुक्क ग्रहण यायेत छगू ग्वाहालि हलंज्वलंया आवश्यकतायात पूर्वकेगु उद्देश्यं थुगु सफू तयार यानागु खः । ब्वमि व शिक्षकयात थुगु सफुतिं कक्षा कोथादुने स्यनेकने यायेत, प्रभावकारी दयेकेत ग्वाहालि याइ धयागु भलसा कयाच्चना । सफूयात थुगु स्वरूपय् पिथनेत भूमिका म्हितादीपिं सकलसित सुभाय् देखाना च्वना । सफूयात अझ बांलाका यंकेत छिकपिनिगु सल्लाह व सुझाव न्ह्याबलें दइ धयागु आशा यानाच्चना ।

गोदावरी नगरपालिका

गजेन्द्र महर्जन
नगर प्रमुख
गोदावरी नगरपालिका, ललितपुर

भितुना देछा

गोदावरी नगरपालिकादुनेया ब्वनेकुथिइ ब्वनाच्चं पिं सकल ब्वंमिपिनित थगु भूगोल, संस्कृति, समाजिक विविधता व सम्भावनाया बारे जानकारी बीगु जिमिगु कर्तव्य खः । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ या व्यवस्थायात ध्यानय् तयाः स्थानीय पाठ्यक्रम झीगु गोदावरीइ आधारित जुयाः सफू पिथने दयाः तसकं लसतां जायाच्चंगु दु । झीगु मू आज्जु धयागु गोदावरीयागु इच्छा सकल ब्वंमिपिन्त बांलाःगु शिक्षा बीगु निंतिं सकल हनेबहःपिन्त पाठ्यक्रम व पाठ्यपुस्तक कार्यान्वयनय् बहः बीत इनाप यानाच्चना ।

गोदावरीया स्थानीय कला, संस्कृति व मूल्य मान्यताया संरक्षण-सम्बर्द्धन यानाः सामाजिक, प्राकृतिक, विविधता व वातावरणयागु सचेतनाय् झी मस्तयके जीवनपयोगी सिप विकसित जुयाः गोदावरीयागु नं सम्मान जुइगु विश्वास तकं यानागु दु । बिस्कं कथंयागु (नवीनतम) समाज दयेकेत ब्वंमिपिनिगु माध्यमं अभिभावपिंसं नं झी थःगु हे खः धयागु भावना ब्वलंकाः सिकाइ सञ्चार यायेफइ । सम्भावनात मामां हे समृद्ध नगरपालिका दयेकेफइ । ब्वंमिपिं न्ह्याइपुक्क ब्वनेकुथिइ वयेफइगु लकस (वातावरण) दयेके फयेकेमाः । थौंया मस्त कन्हयया जनशक्ति खः । उकिं स्थानीय विषयवस्तुयात कयच्याये फइगु सफूत ब्वनाः मस्तयगु मनय् सामाजिक सेवाया भावना तकं ब्वलंके फइ ।

अन्तय् सफू निर्माण, सफूयात माःगु च्वसूत च्वयेगु ज्याय् ग्वाहालि यानादीपिं सकल च्वमि, सर्जक, चित्रकार व समन्वकारी भूमिकाय् च्वनाः ज्या यानादीम्ह शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा सकल जःयात सुभाय् देछाना च्वना ।

मुना अधिकारी
नगर उपप्रमुख
गोदावरी नगरपालिका, ललितपुर

भितुना देछा

गोदावरी नगरपालिका प्राकृतिक, आर्थिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्टिं महत्वपूर्ण नगरपालिका खः । थनया गुलिखेय् सम्पदात अद्वितीय व अनुपम नमुनाया रूपय् दुथ्यानाच्चंगु दु । ब्वनेकुथिइ ब्वनाच्चंगिं सकल ब्वँमिपिन्त थःगु भूगोल, संस्कृति, सामाजिक विविधता व सम्भावनाया बारे सिइकेगुःथुइकेगु उद्देश्यं नगरपालिकां स्थानीय पाठ्यक्रम झीगु गोदावरी तयार यानाः कार्यान्वयनय् हयेगु ज्या याःगु दु । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ यागु व्यवस्थायात तंकं ध्यानय् तयाः तगिं १ निसें ३ तक्कया ब्वँमिपिनिगु निंतिं सफू (पाठ्यपुस्तक) पिथने दुगु जिमिगुःझीगु निंतिं गर्वया खँ खः । जिमिगुःझीगु मू आज्जु धयागु गोदावरीया इच्छा सकल ब्वँमिपिन्त गुणस्तरीय शिक्षा पूर्वकेगु निंतिं थुगु सफू ग्वाहालि जुइ फइगु खँय् जिपिं विश्वस्त जुयाच्चना । गोदावरीया स्थानीय कला, संस्कृति व मूल्य मान्यताया संरक्षण व सम्बर्द्धन यानाः सामाजिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक, विविधता व वातावरणया सम्बन्धय् सुसूचित याकाः मस्तयके जीवनपयोगी सिप विकास जुइगु विश्वास यानाः थुगु सफू ज्याख्यलय् हयागु दु । स्थानीय विषयवस्तुइ आधारित थुगु सफू ब्वनेधुंकाः मस्तयसं गोदावरी नगरपालिकानाप परिचित जुयाः उमिके सामाजिक सेवाया भावना तंकं ब्वलंके फइ ।

अन्तय् सफू निर्माण व सफूयात माःगु च्वसूत च्वयेगु ज्याय् ग्वाहालि यानादीपिं सकल च्वमि, सर्जक, चित्रकार, डिजाइनर, थाकुथि (छापाखाना) व समन्वयकारी भूमिकाय् च्वनादीम्ह शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखायात सुभाय् देछाना च्वना ।

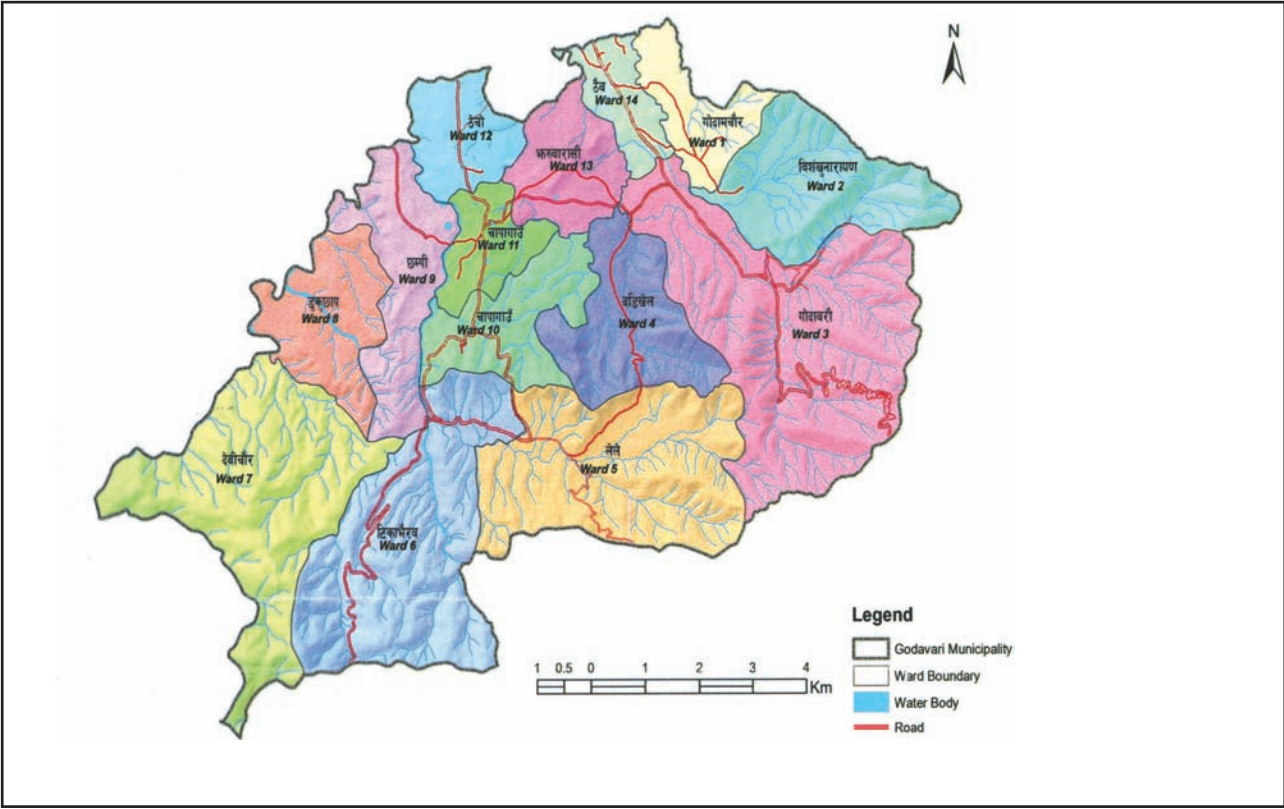

एकाइ १

झीगु गोदावरी

ब्वनाः सहलह यायेनु

ज्वजलपा ! मतिना, जिगु छँ
गोदावरी नगरपालिकाय् खः । जिगु
नगरपालिकाया ज्याकू वादेसय् दु ।

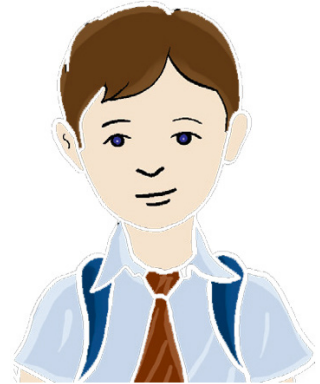
ज्वजलपा ! न्हूजः, ओह ! छंगु
नगरपालिकाला सिक्क बांलाः का !

जिमिगु छँय् वा न्हा । जिमिगु छँ लिक्क गोदावरी पार्क दु । गोदावरी
चाःह्यूवनेका । गोदावरी दुने बांबालाःगु स्वांया क्यब दु । सिक्क न्हैपु ।

(क) ब्वनाः सहलह यायेनु ।

अ) छि च्वनेगु नगरपालिकाया नां छु खः ?

आ) गोदावरी नगरपालिकाया ज्याकू गन दु ?

इ) नगरपालिकाया ज्याकूया लिक्क छु देगः दु ?

ई) छि नगरपालिकाया छु वडाय् च्वनादी ?

उ) छिगु छँ लिक्क छु छु थाय् दु ?

(ख) झीगु नगरपालिका म्हसिकेनु ।

अ) छि च्वनेगु नगरपालिकाया नां छु खः ?

(ग) ध्वः सालाः ज्वःलाकादिसँ ।

अ) बज्रबाराहि अस्पताल

आ) गोदावरी नगरपालिका ज्याकूछें

इ) बज्रबाराहि देगः

(क) बने च्वयेनु

जिगु नां लसता खः ।
जिगु छेँ क्वय्लाछि त्वालय् खः ।
थ्व त्वाः १२ वडाय् लाः ।
वडा ज्याकू जिगु छेँय् लिक्क दु ।
जिगु वडाय् बनेकुथि दु ।
जिगु वडाय् नवदुर्गा देगः दु ।

जिगु नां खः ।
जिगु छेँ त्वालय् खः ।
थ्व वडा ल्याःय् लाः ।
जिगु छेँ लिक्क वडा ल्याः
या ज्याकू दु ।
जिगु वडाय् दु ।
जिगु वडाय् देगः दु ।

(ख) चाःहिलाः थाय् म्हिसेकेनु

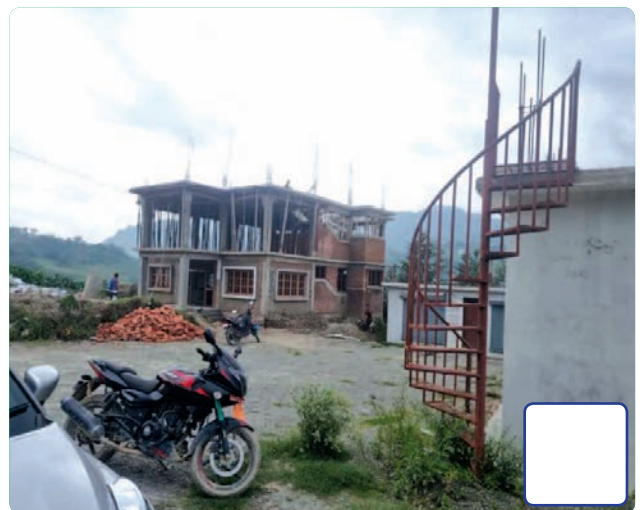
बिदाया दिनय् मां बाः नाप थःगु वडाय् चाःहिलादिसँ । वडाय् खंगु थीथी थाय् क्वय् च्वंगु क्वथाय् च्वयादिसँ ।

छसी ल्याः	वडाय् खंगु थीथी थाय्
१	
२	
३	
४	
५	
६	

(ग) थऱ्गु वडा ज्याकु म्हसीका पायछि (✓) चिं तयादिसँ ।

(घ) छितः थगु वडाया जःखः चंगु थाय् गथे च्वं ? सहलह याना दिसँ ।

(ङ) स्वयाः, म्हसीकाः सहलह यायेनु ।

(क) लुमंकाः धयादिसँ :

(अ) छिगु वडा नायःया नां छु खः ?

(आ) वडाय् ग्वःम्ह दुजः दै ?

(ख) म्ये हालेनु :

थौं जिमिगु ब्वनेकुथिइ

नायःजु झाल

ब्वनेकुथि दक्कों चाःहिलाः

म्हिलेगु ख्यलय् थ्यंका दिल

झी फुक्कसियां
ज्वजलपा यानाबलय्
मुसुं न्हिलाः वयकलं
ज्वजलपा ! धयादिल

स्याबास् ! मस्त छिपिं
मिलेजुयाः म्हितेमाः
मेहनत यानाः
ज्ञानी जुया च्वँ धयादिल ।

गुरुमांयात न्यनाः
मेगु वाःया शुक्रवाः
वडा ज्याकू चाःहिलेत
वा न्हा ! धयादिल ।

(ग) लिसः बियादिसँ :

- (अ) ब्वनेकुथिइ सु झाःगु खः ?
- (आ) वडा नायलं छु छु धयादिल ?
- (इ) छि गुबले वडा ज्याकू चाःहिउ झायेगु ?

(घ) मांबाःयात न्यनाः प्वंगु थाय् जायेकादिसँ :

जिगु छँ वडाय् खः । जिगु छँनं वडा ज्याकू तक थ्यंकेत मिनेट
माः । जिमि वडा नायोया नां खः । वयकः गुबलें गुबलें जिमिगु
..... इ नं झाः । वयकलं माया यानादी । जिमिगु ब्वनेकुथियात
नं ग्वाहालि यानादी ।

(ड) स्वयाः म्हसीकादिसँ ।

क्वय् दुगु किपाय् छिगु वडा नायः गुम्ह खः ? छिगु वडा नायः म्हसिकाः पायछि (✓) चिं तयादिसँ ।

एकाइ २

गोदावरीया प्राकृतिक सम्पदा

नख्खु खुसि

भागावन च्व

बज्रबाराही गुँ

गोदावरी बनस्पति क्यब

सेरा ख्यः

थेच्च पुखू

बनाः सहलह यायेनु :

जिमिगु छँ सतिक्क गुँ दु । गुँइ यक्को थीथीकथंया सिमा दु । सिमाय् झंगःत च्वनी । गुँइ माकः व
ध्वंचा नं च्वनी । बाःनं गुँपाखें घाँय् हयादी । म्येःनं घाँय् नयाः दुरु बी । तता गुँइ च्वलेचा ज्वःवनी ।

क) क्वय् च्वंगु तालिकां प्राकृतिक सम्पदाया नां दयेकादिसँ ।

गो	दा	व	री
पु	खू	से	रा
न	क्य	ब	ग
ख्	क	ख	च्व
खु	सि	घ	गुँ

ख) ज्वःलाका दिसँ ।

अ) लेले गुँ

आ) झरुवारासी वन

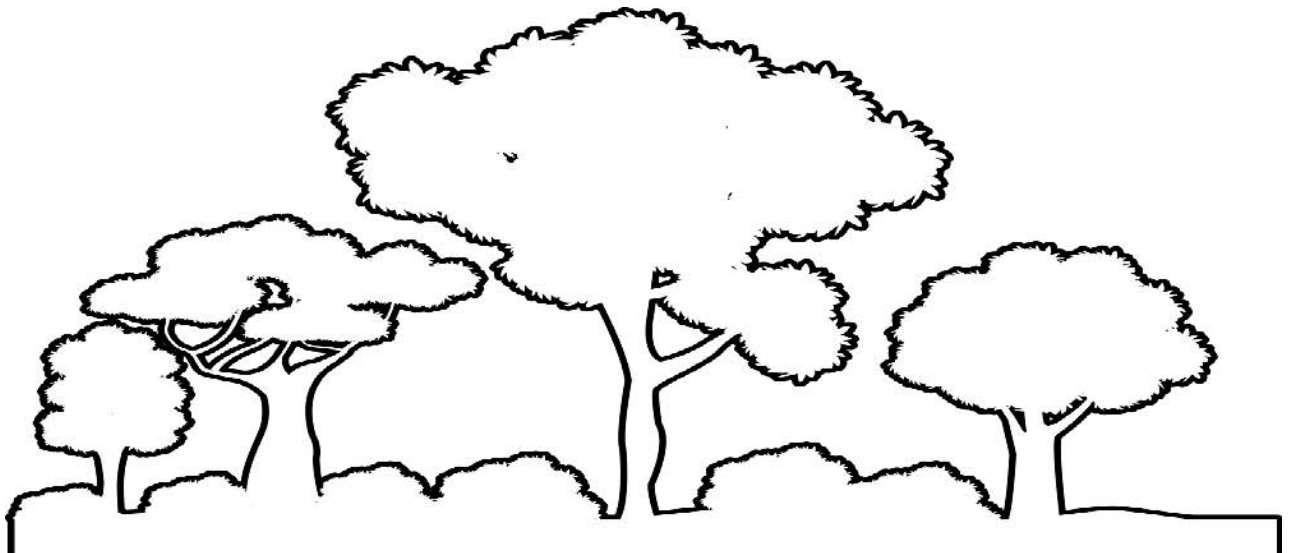

इ) भागा गुँ

ई) फूच्च

ग) उँ जायेका दिसँ ।

घ) स्वयाः सहलह यायेनु ।

अ) किपाय् पासापिं छु याना च्वंगु दु ?

आ) गथे यानाः स्वांमाया म्हालासाला यायेफै ?

इ) छिं नं स्वांमाः पियागु दुला ?

ई) छिं स्वांमाः गन पियागु खः ?

उ) गुंपाखें झीत छु दै ?

स्यनामिया नितिं

ब्वनामिपिन्त छेँय् नं न्हागुसां स्वांया मा हचि धयादिसँ । अले ब्वनेकुथिइ पीकाः म्हालासाला याकादिसँ । ब्वनेकुथिइ स्वां पीगु थाय् मदुसा गमलाय् सां पीका दिसँ ।

(क) ब्वनाः सहलह यायेनु ।

झीगु जःखः यक्को खुसित दु । गोदावरि नगरपालिकाय् नख्खु खुसि दु । गोदावरी, कर्मनासा, नल्लु व लेलेखुसि नं दु । गोदावरीया सिमा जुयाः बागमती खुसि न्ह्याइ । खुसिइ लं हीगु व म्वःल्हुइगु याइ । खुसि सुचुकुचु याना तयेमाः ।

किपा स्वयाः म्हसिकेनु

(ख) थगु जःखः दुगु लऱ्या स्रोत म्हसीकाः पायछि (✓) चिं तयादिसँ ।

थेच्च पुखू

कोइकु खुसि

गोदावरी खुसि

सनतानेश्वर क्वब्बालः

कटुवाल दह

सरस्वती कुण्ड

नख्खु खुसि

कर्मनासा खुसि

(ख) ध्वः साला दिसँ ।

थःगु ब्वनेकुथिं सतिक्क दुगु व तापाःगु लःया स्रोतय् ध्वः सालाः क्यना दिसँ ।

थेच्च पुखू

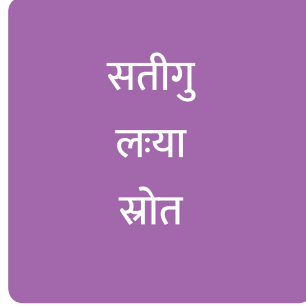
गोदावरी खुसि

सन्तानेश्वर क्वबालः

कटुवाल दह

सतीगु
लःया
स्रोत

सरस्वती कुण्ड

नख्खु खुसि

तापाःगु
लःया
स्रोत

कर्मनासा खुसि

कोङ्कु खुसि

प्यंगां पुखू

लेले महाद्यः खुसि

(ગ) થઃગુ છેઁયા સતિવ્કક દુગુ લઃયા સ્રોતયા નાં ચ્વયા દિસં ।

છસી લ્યાઃ	લઃયા સ્રોત
૧	ખુસિ
૨	- - - - -
૩	- - - - -
૪	- - - - -

સ્યનામિયા નિંતિં

બ્વનામિપિન્ત ઇમિગુ છેઁ સતિવ્કક દુગુ લઃયા સ્રોત દુગુ થાસય્ યંકાદિસં ।

(क) चिनाखँ ब्वनेनुः

असारया वा
कुसा कुयाः न्यासे वने
लेले ख्यलय् वनाः
वाया पुसा प्यू वने

बागमति खुसि सिथय्
बांलाःगु डुकुछाप
जवंखवं गुँ दु
चाःहिलाः न्ह्यइपुके

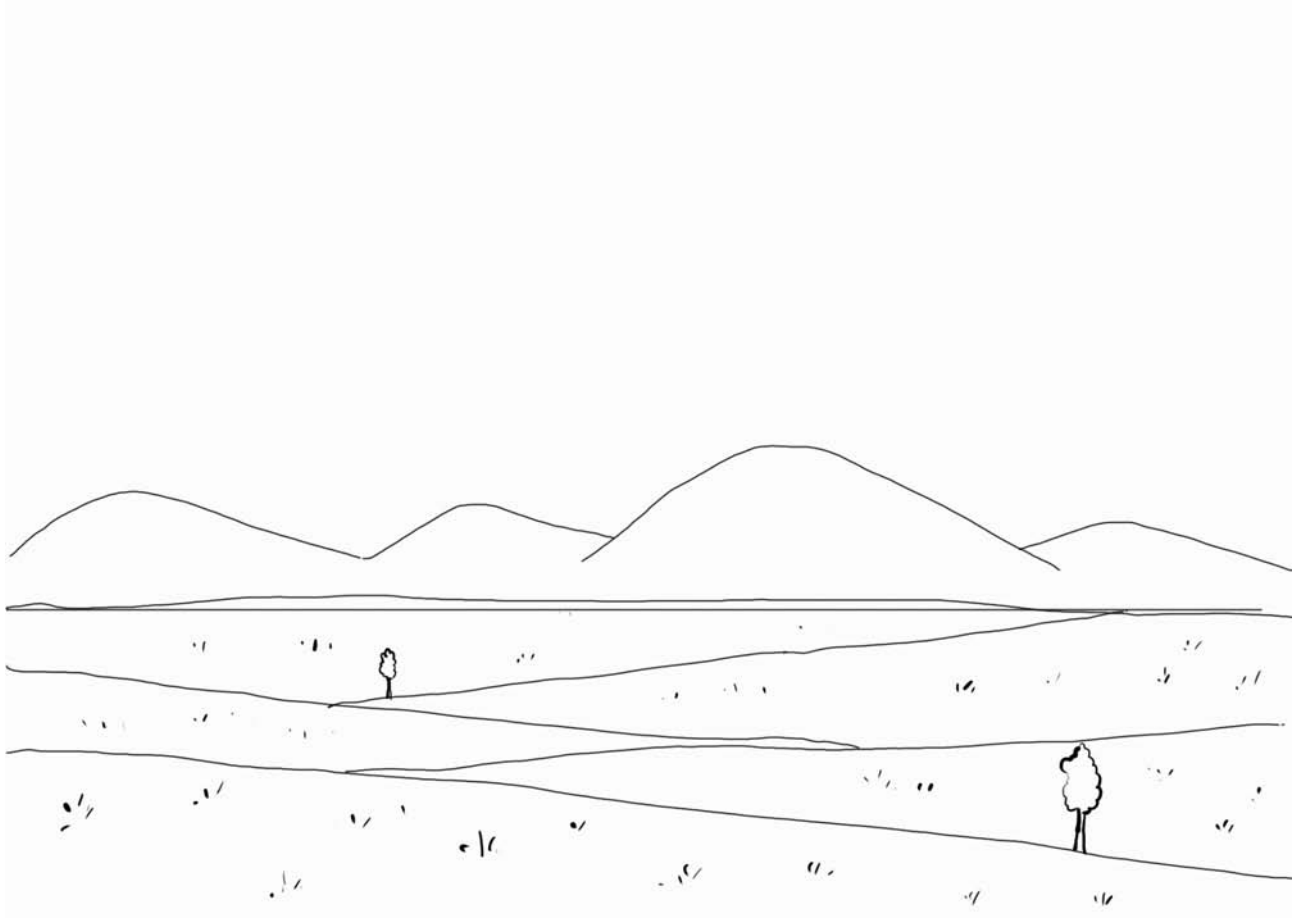
सेराख्यलय् वनाः
बुँज्या याये
झरुवारासि ख्यलय्
कृषि फार्म चायेके

(ख) किपा चव्या दिसँ ।

क्वय्या किपा पूवकाः उँ जायेका दिसँ ।

(ग) छिगु छँया जःखः च्वंगु ख्यः स्वयाः प्वंगु थाय् जायेका दिसँ ।

जिगु छँ सतिक्क चकंगु _____ दु । जमिनया चकंगु थाय्यात _____ धाइ ।

जिगु छँ सतिक्क _____ ख्यः दु । व ख्यलय् _____ पीगु याइ । ख्यलय्

ज्या यायेत _____ दु । जि अन वनागु दु । ख्यः सतिक्क _____ खुसि नं

दु । ख्यलय् धलं _____ है । वहे लखं _____ याइ । ख्यःया चा _____

जुइ । उकेँ ख्यःया बुँइ यक्को सै ।

(क) चिनाखँ बनेनु :

प्यख्यरं

बाबांलाःगु गुँ, पर्वः

चिधंगु जिगु गां

सुन्दरताया मुलय्

प्यख्यरं वाउँसे च्वं

ओह ! गुलि बांलाः

भाय्, धर्म व तिसा-वसः

थीथी थाय् झीगु

(ख) ध्वः सालाः किपानाप ज्वःलाकादिसँ ।

गोदावरी मार्बल गुँ

सन्तानेश्वर गुँ

भागावन गुँ

देउराली गुँ

कोटगुँ

(ग) पायछि जूसा (✓) चिं अले पायछि मजूसा (X) चिं तयादिसँ ।

(अ) गुँ पिचुसे च्वनी ।

☐

(आ) गुँइ फय् वै ।

☐

(इ) गुँ पाःलुइ ।

☐

(ई) गुँ गयेत थाकुइ ।

☐

(उ) गुँया च्वं प्यख्यरं खनेदै ।

☐

(घ) क्वय् च्वंगु किपाय् उँ जायेका दिसँ ।

एकाइ ३

गोदावरीया धार्मिक ऐतिहासिक सम्पदा

बज्रबाराही देगः

मुक्तिनाथ धाम

नवदुर्गा देगः

रामेश्वर देगः

तपेश्वर देगः

छम्पीदेवी देगः

(क) स्वये च्वयेनु

म्हिंगः बिदा । न्हूजः तता नाप द्यःके वना । इमिसं द्यःथाय् पुजा यात । ससुमाःजुया मुर्ति भागियात । जवंखवं चाःहिल । देगःलय् ससुद्यःया बांलाःगु मुर्ति दु । इमिसं देगः जःखःया भों कुचा मुनाः द्यःयाथाय् सुचुकुचु यात ।

लसताया पाजुपिं लेलेय् खः । व दाइचा लिसे पाजुपिन्थाय् वन । इपिं थेच्चय् बस गल । लेले बसपार्कय् क्वां वल । बसपार्क लिक्क तिलेश्वर माःद्यःया देगः दु । सतिक्क सरस्वती कुण्ड नं दु । श्रीपञ्चमि कुन्हु थन मेला जुइ ।

लुँस्वांया छँ देविचौरय् खः । वया छँ सतिक्क
चीभाः दु । अन बुध्दया मुर्ति दु । चीभाःयात
चैत्य नं धाइ । इमिसं गुबलें गुबलें माने
चाःहिकी । भगवान बुध्दया प्रार्थना याइ ।

न्हुछेकाजी बादिगामय् च्वनी । वया छँ
सतिक्क स्वेतबाराहीया देगः दु । देगलय्
स्वेतबाराही माताया मुर्ति दु । मनूत द्यःथाय्
पुज्यायेत वै । न्हुछेकाजी नं द्यःथाय् वनी ।
द्यःथाय् थीथी देवी-देवताया मुर्ति दु । गांया
मनूतयसं देगः सुचुकुचु याइ ।

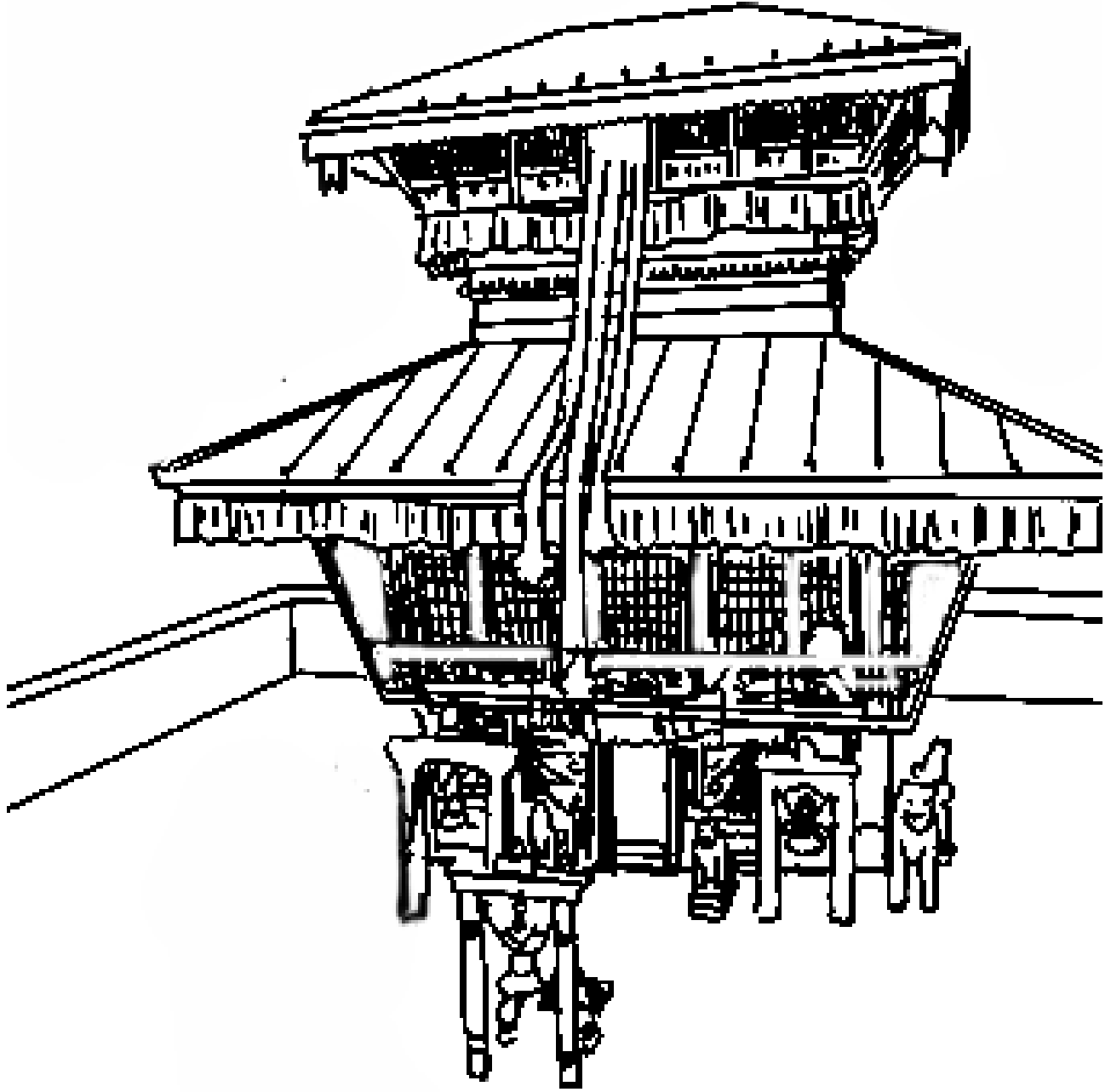
(ख) छिगु त्वाल्य नं द्यः, देगः दु जुइ । अन झासँ । अन स्वयाः क्वय् प्वंगु थासय् जायेका
दिसँ ।

जिगु छँ सतिक्क या देगः दु । जि अन वना । देगलय्
..... या मुर्ति दु । मुर्तिइ मनूतयसं याइगु जुयाच्चन । द्यःथाय्
न्हैपुसे च्वं । जिं बँय् लाना च्वंगु भोंकुचा मुनाः धूथलय् तयाबिया ।

(ग) क्वय् च्वंगु किपाय् उँ जायेका दिसँ ।

(घ) स्यनामिनाप सतीगु धार्मिक स्थलय् झासँ । मां अबुयाके न्यनाः लिसः बियादिसँ।

थ्व छु देगः खः ?

थ्व देगलय् सु द्यःया मुर्ति तयातःदु ?

थन सुनां सुचुकुचु याइ ?

थन गुबले मेला जुइ ?

(ङ) स्यनामिनाप सतीगु द्यःथाय् वनाः फोहर मुनाः सुचुकुचु यानादिसँ ।

स्यनामिया निंतिं

ब्वनामिपिन्त सतीगु धार्मिक स्थलय् यंकादिसँ । ब्वनामिपिन्त देगःया जःखः सुचुकुचु याका दिसँ ।

(क) म्ये हालेनु

झीगु फल्चा बांलाः

जःखः चकं

निभाः लखं झीत

रक्षा याना तै

लँय् जुइपिं लँजुवाः

त्यानु लंकेत फ्यतुल

कु क्वबीपिं भल्या

कु दिकाः फ्यतुल

बाज्या-अजिपिन्सं फल्चाय्

च्वनाः बाखं कनेगु याइ

मचात नं न्ह्यैपुक

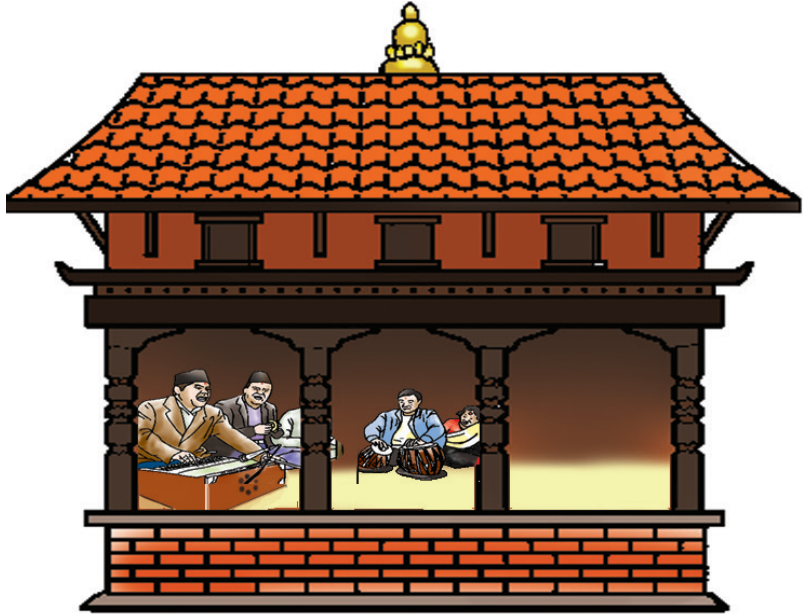
अन हे म्हितेगु याइ

वा कःसा लँजुवाःत

फल्चाय् वयाः च्वनी

निभाः त्वइबलय् नं

सिचुक फल्चाय् च्वनी

पुण्य कमेयायेत

सतः-फल्चा दयेकी

सुथय् बहनी फल्चाय्

भजन हालेगु याइ

ख) लुमंकाः लिसः बियादिसँ ।

(अ) छिगु त्वाल्य नं फल्चा दुला ?

(आ) मनूतयसं फल्चाय् छु छु याइ ?

(इ) फल्चाय् सु सु च्वनी ?

(ई) मनूत फल्चाय् छाय् च्वनी ?

(ग) प्वंगु थासय् जायेकादिसँ ।

(अ) फल्चाय् भल्यां कु _____ । (क्वबी / दिकी)

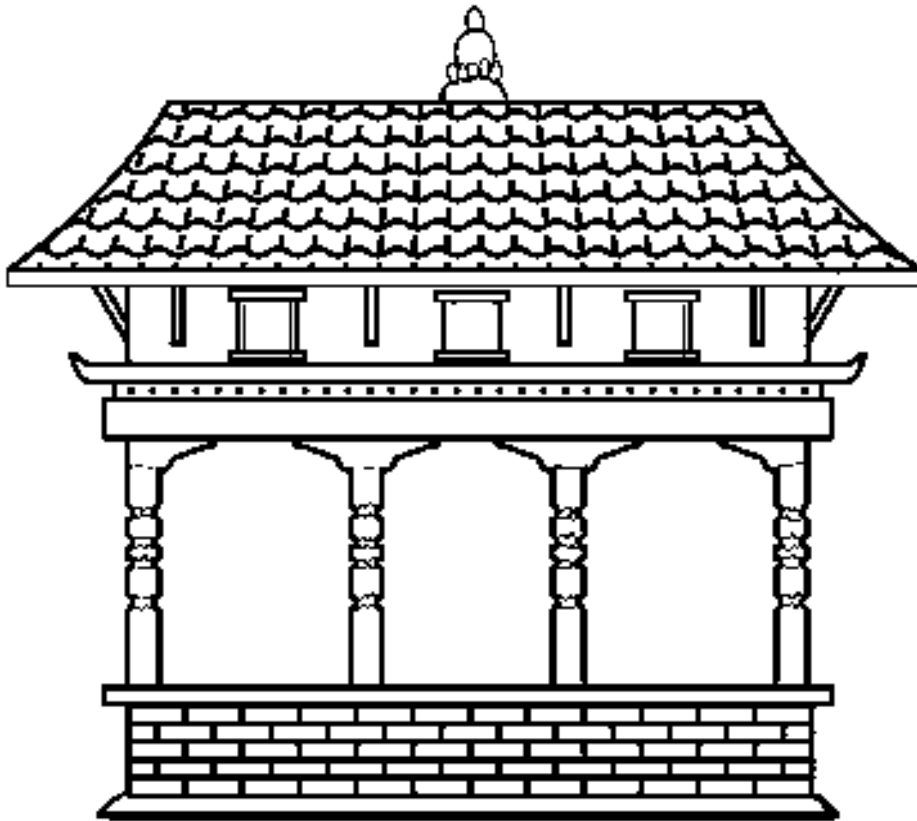
(आ) फल्चाय् _____ म्हिती । (मचात / बाज्या अजिपिं)

(इ) वा वलकि फल्चाय् _____ खनी । (वां मदायेक च्वने / सिचुक च्वने)

(ई) चिकुलां फल्चाय् च्वनाः _____ खनी । (निभाः पाये / वां मदायेक च्वने)

(उ) इलय्-ब्यलय् फल्चाया _____ यायेमाः । (सुचुकुचु / फोहर)

(घ) किपा पूवंकाः उँ जायेका दिसँ ।

(क) किपा स्वयाः धाये ।

जिगु नां न्हूजः महर्जन खः । जिगु छँ छम्पिइ खः । जिगु छँ
सतिक्क वंगलसिमा दु । सिमाक्वय् चौतारी दु । चौतारीइ
सिमाया किचः लाइ । अन सिचुसे च्वनी ।

जिगु नां मतिना श्रेष्ठ खः । जिगु छँ गोदामचौरय् खः । अन
तःधंगु ख्यः दु । ख्यलय् चौतारि दु । मनूत चौतारीइ च्वनाः
खँल्हाना च्वनी । चौतारी कु नं दिकेगु याः ।

जिगु नां सिचु शाक्य खः । जिगु छँ झरुवारासिइ
खः । जिगु छँ सतिक्क चौतारी दु । जिपिं चौतारी
जःखः म्हितेगु याना । त्यानुलकि चौतारीइ
प्यतुइगु याना । चौतारीइ फै, सा-म्येः जुवाःत नं
च्वं वै ।

(ख) लिसः बियादिसँ ।

(अ) छिगु छँ जःखः चौतारी दुला ?

(आ) छि चौतारीइ वनागु दुला ?

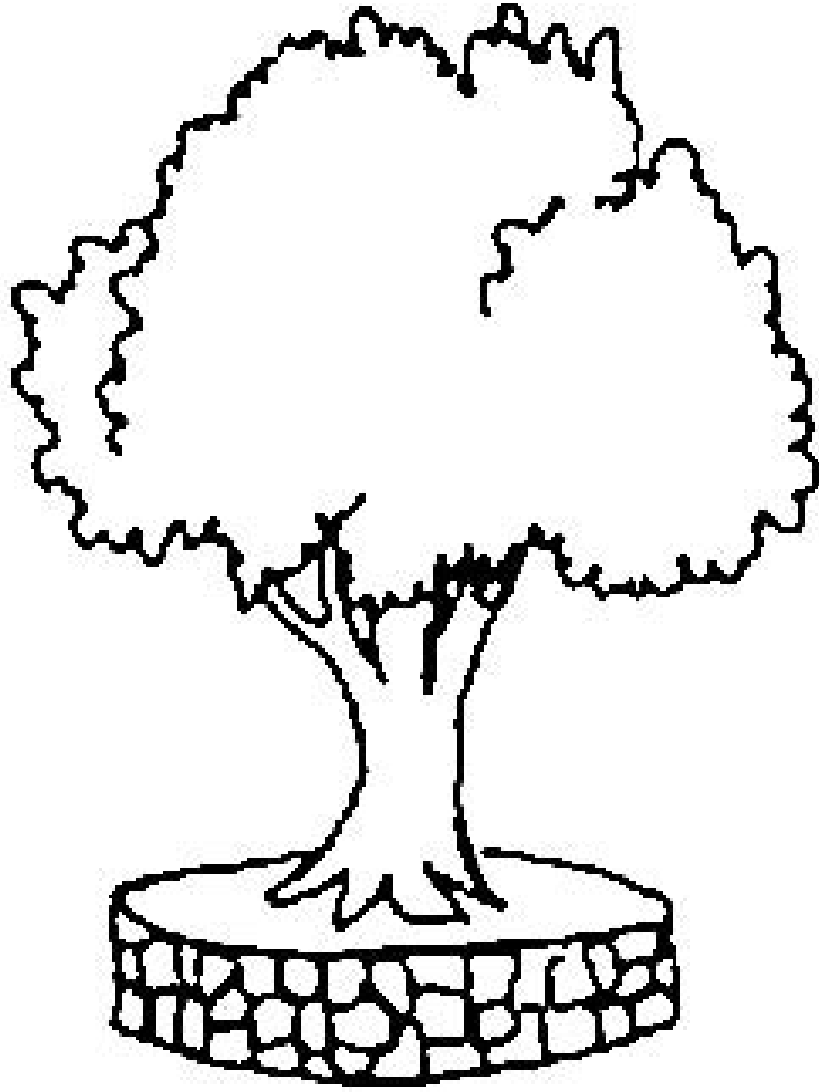
(इ) चौतारीइ छिं छु छु खन ?

(ई) चौतारीइ मनूतयसं छु याइ ?

(ग) किपाय् उँ जायेका दिसँ ।

(घ) प्वंगु थासय् जायेकादिसँ ।

(अ) चौतारीइ _____ या क्वय् दै । (सिमा / लट्ठा)

(आ) गाँया मनूत _____ इ च्वनाः सहलह याइ । (चौतारी / पुखुलि)

(इ) झीसं चौतारीइ _____ यायेमज्यू (फोहर / सुचुकुचु)

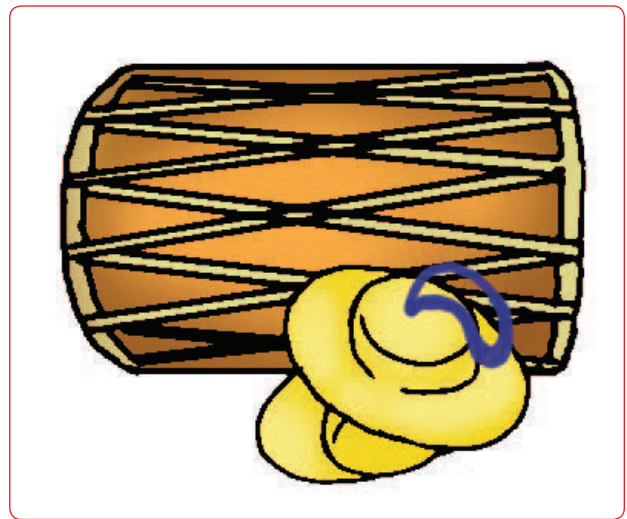
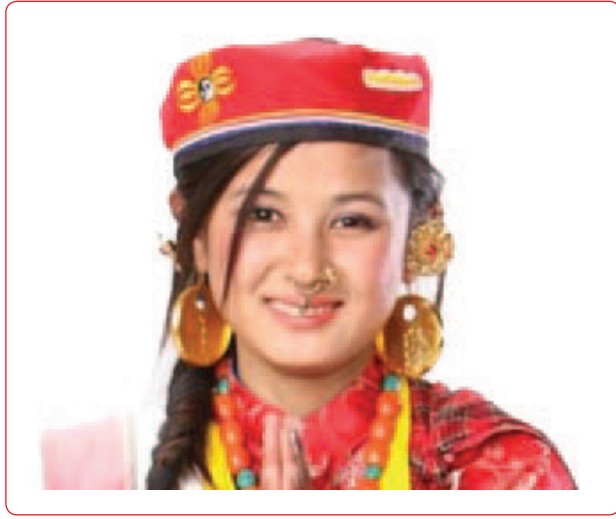
(ई) चौतारी झी सकलसिगु _____ सम्पति खः । (मंकाः / व्यक्तिगत)

(ड) ब्वनेकुथि बाय् छँ सतिक्क दुगु चौतारी स्वः झासँ । अन खनागु खँ कक्षाय् न्यंका दिसँ ।

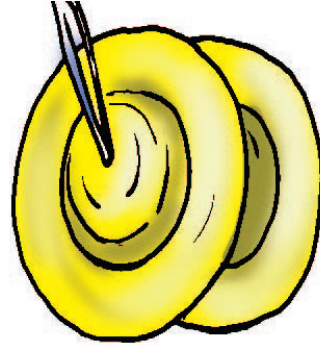
एकाइ ४
गोदावरीया सांस्कृतिक सम्पदा

(क) किपा स्वयाः म्हसीके नु ।

धाः

भुस्याः

कान्तां दबदब

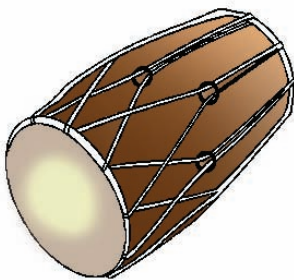
दमाः

म्वाय्लि

बय्

खिं

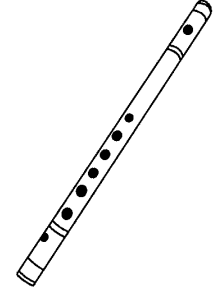
डम्फु

(ख) म्ये हालेनु ।

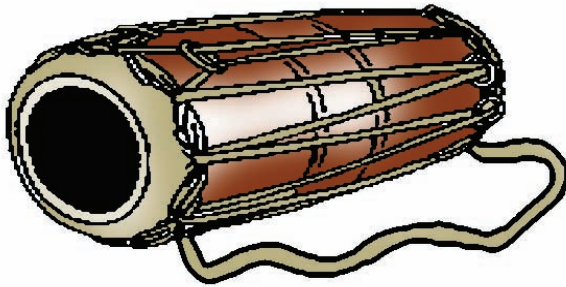
बाजा झी थीथी दु
धून नं थी थी दु
गुगुं पुइगु बाजा सा
गुगुं थायेगु बाजा खः

धिम्येः न्याइ ध्याँ ध्याँ
काः न्याइ हाइँ हाइँ
डम्फु न्याइ ड्याइः ड्याइः
झ्यालि न्याइ छ्याइँ छ्याइँ

कान्तां दबदब दम् दम् न्याइ
म्वाय्लि पिं पिं हाली
घिन्तां घिन्तां मगःखिं न्याइ
प्याखं ल्हुयाः, म्ये हालाः न्हैपुके

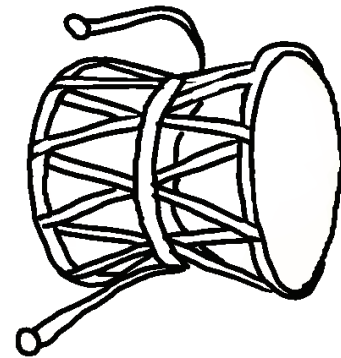
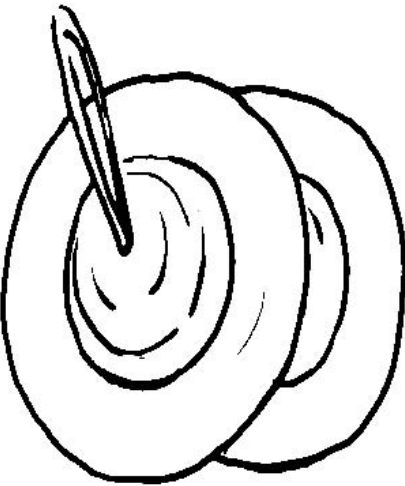

(ग) क्वय् चंगु बाजं म्हसीकाः नां च्यादिसँ ।

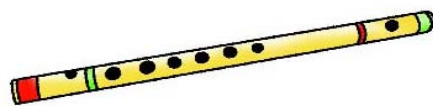

(घ) क्वय् चंगु बाजंया किपाय् उँ जायेका दिसँ ।

(ड) ज्वःलाका दिसँ ।

खैँचडी

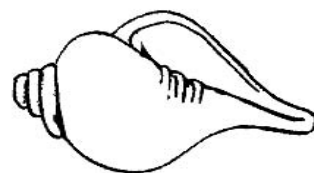
बय्

ढ्याङ्गो

संख

मगाःखिं

(च) लिसः बियादिसँ ।

(अ) बय् गथेयानाः पुइ ?

.....

(आ) छितः छु बाजा यः ?

.....

(इ) कान्तां दबदब सुनां थाइ ?

.....

(ई) म्वायलिया सः गथे च्वनी ?

.....

(उ) धिम्ये बाजंया सः गथे च्वनी ?

.....

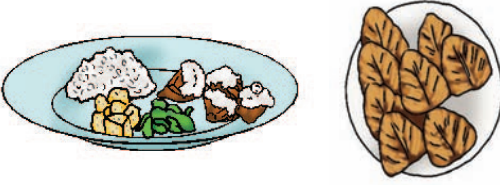
याज्या

- फुक्कसित मिखाय् पति चिकेगु । थीथी बाजा पालंपाः थायेगु, पुइगु अले छु बाजा धकाः म्हसीकेबीगु ।
- स्यनामिं थीथी स्थानिय बाजा थानाः, पुयाः क्यनेगु

(क) चिनाखँ ब्वनेनु ।

यःमरि पुन्हिबलय् नयेगु यःमरि
सिथि नखःबलय् वः व चताँमरि
स्वांयापुन्हिबलय् खीर नयेगु
खाइसंलू कुन्हु खाइक्वाति त्वने

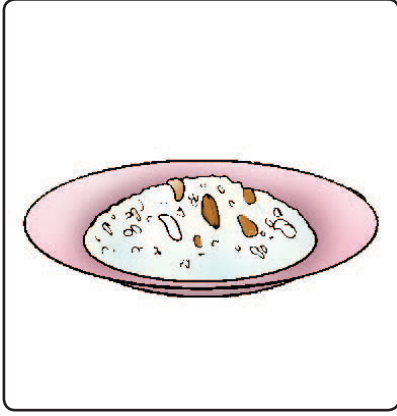
ध्यःचाकु संलूकुन्हु ध्यःचाकु बजि
येँयाःबलय् ला छकू वयेक समेबजि
गुंपुन्हिया क्वाति गुताबूबः तयाः त्वने
अक्षय तृतियाबलय् सिचुक साखःति त्वने

सकिमिला पुन्हि कुन्हु सकि व चाकुहि
छोय्ला, कचिला अले दायेकाला
छोंक्वाः, मीक्वाः, पाउँक्वाः व लैसू
थीथी नसा व त्वँसा झीगु तजिलजि

(ख) क्वय् च्वंगु नसात्वँसा म्हसीकाः नां चयादिसँ ।

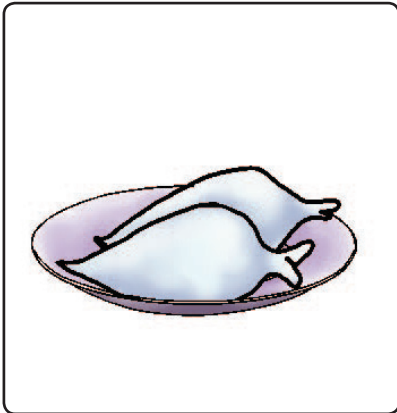

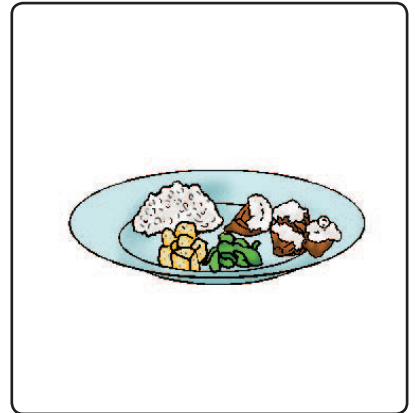

(ग) ज्वःलाका दिसँ ।

यःमरि

वः

लैसू

साखःति

पाउँक्वाः

(घ) लिसः बियादिसँ ।

(अ) वः गुबलय् नै ?

.....

(आ) यःमरि दुने छु छु दै ?

.....

(इ) घ्यःचाकु गुबले नै ?

.....

(ई) साखःति गुबले त्वनी ?

.....

(उ) गुंपुन्हिबलय् छु त्वनी ?

.....

स्यनामिया निंतिं

- ब्वनामिपिन्त थीथी नकःचखःबलय् नइगु, त्वनीगु नसा-त्वँसा हयेत इनापयाना दिसँ, अले फुक्कस्याँ इनाः नयेगु, नकेगु ।
- संभव दुसा, ब्वनेकुथिइ नं नसा-त्वँसा जोरेयानाः नकाः, त्वंकाः स्यनेगु ।

(क) किपा स्वयाः सहलह यायेनु ।

मोहनि

स्वन्ति

ल्होसार

थेच्चया नवदुर्गा जात्रा

कृसमस

तीज

टीका भैरव जात्रा

सायाः

(ख) म्ये हालाः न्हयैपुके वा ।

(अ) स्यनामिलिसें लय् तयाः ब्वनामिपिन्त म्ये हायेकादिसँ ।

(आ) चिनाखँ ब्वने नु ।

यःमरि च्वामु, उकी दुने हाकु
ब्यूम्ह ल्यासे, मब्यूम्ह बुरिकुति
त्यःछिंत्यः, बकछिंत्यः
लातापाता कुलिंचां जुछिंत्यः

ला छकू वयेक समेबजि
वल वल पुलुकिसि

(ग) क्वय् च्वंगु नखःचखः म्हसीकाः नां च्वयादिसँ ।

किजापुजा

होलि

जात्रा

(घ) छु नखः गथेयानाः न्यायेकी ? ज्वःलाका दिसँ ।

स्वन्ति

तीज

ल्होसार

कृसमस

होलि

मोहनि

(ङ) लिसः बिया दिसँ ।

(अ) छितः छु नखः यः ?

.....

(आ) यःमरि छु पुन्हिलय् नै ?

.....

(इ) पुलुकिसि गुबले पिकाइ ?

.....

(ई) लः, उँ व अबिरतयाः गुबले म्हिती ?

.....

(उ) छिगु छैय् छु छु नखः हनी ?

.....

(च) थीथी नखःया भिंतुना पौ दयेकाः कालबिल यानादिसँ ।

न्हूदँया भिंतुना !

स्यनामिया निंतिं

- ब्वनामिपिन्त भिंतुना-पौया नमूना क्यनादिसँ । थीथी नखःया भिंतुना-पौ दयेकेबियाः थवंथवय् कालबिल याका दिसँ ।
- भिंतुना-पौ कक्षाकोथाय् ब्वया दिसँ ।

(क) किपा स्वयादिसँ ।

भान्तां लं

तपुलि

तपाःलं

मोजा

सुकूलाकां

प्वाकलं

हाकुपतासि

गा

जनी

लाकां

माकः तपुलि

मिसालं

(ख) ब्वनाः सहलह यानादिसँ ।

लय्ता देसारया छँ वादेसय् खः । लय्ता ५ दँ दत । वं भान्तालं फीगु याइ । वया किजां प्वाकलं फी । चीधीम्ह केँहेनं घांघर फी । वया अजिं हाकुपतासि सिनादी ।

बुलाल दाइनं लं-सुरुवाः व कोत फिनादी । भुयू दाइनं धाकाया तपुलि पुनादी । पुनमाया ध्वंमां पर्सि व गां न्ययाः जनुलिइ जनी चिनादी ।

लय्ताया छँय् लिक्क ज्ञानीथकुं तताया छँ खः । वयकलं छिना पर्सि सिनादी । चिरिबाबु दाइनं सुरुवाः न्ह्यानादी, अले कमिज व इस्तकोत फिनादी ।

झीसं चिकुलां ख्वातूगु ज्याकेत फीगु खः । ऊनया तपुलि नं पुना । झी ब्वनेकुथिइ वनेबलय् मिजंपिन्सं कमिज फीगु, पाइन्त न्ह्यायेगु खः । मिसापिन्सं फ्रक फी । लाकां व मोजा नं न्हयायेगु याना ।

(घ) छिं फीगु लनय् (✓) चिं तयादिसँ ।

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

(ड) क्वय् च्वंगु किपाय् छितः यःगु उँ जायेकादिसँ ।

(च) ज्वःलाका दिसँ ।

अजि

कोत

कका

भांतां लं

ध्वंमा

हाकु पतासि

कैहे

फ्रक

किजा

गा

एकाइ ५

गोदावरीया भाय् व तजिलजि

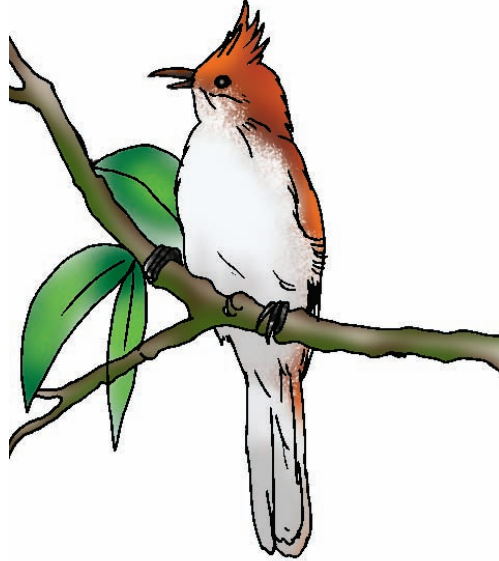

(क) चिनाखँ ब्वनाः सहलह यायेनु ।

सुथ न्हापां ग्वंगः हाली
न्हाबलें सुथ न्हापां दनाः
सकलसित न्हापां थनी
थःगु भाय् नवानाः

म्ये हाली इकुंचा
क्यबय् वयाः
प्याखं ल्हुकी
थःगु भाय् नवानाः

जिमि मां सुचुपिचु
छिमि मां छ्याकःपाकं
धकाःम्ये हाली
थःगु भाय् नवानाः

(ख) थऱ्गु छैय् ल्हायेगु भासं क्वय्या किपाया बारे च्वयादिसँ ।

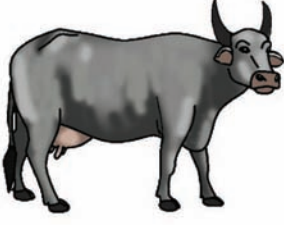

(ग) किपा म्हासीकाः थऱ्गु छैय् ल्हायेगु भासं क्वय्या किपाया नां धयादिसँ ।

किपा	थऱ्गु भासं नां
	
	
	

(घ) किपाय् दुपिं प्राणी गथे हाली ? अथे हे सः पिकाया दिसँ ।

(अ) म्येः

(आः) च्वलेचा

(इ) खिचा

(ई) सा

(उ) क्वः

(ऊ) खा

(ङ) ज्वःलाका दिसँ ।

छ माना

चिनि

नि ज्वः

जाकि

स्वंगू लितर

खिपः

प्यंगू किलो

दुरु

न्यागू मितर

मोजा

छगः

डोको

(च) ब्वनामिपिन्त खँवः न्यंकाः न्ह्यःने च्वंगु आखः च्वयादिसँ ।

(देवीचौर, वादेय्, बादेख्यः, लेले, थेच्च, झरुवारासी)

(अ) _____ वीचौर

आ) _____ देय्

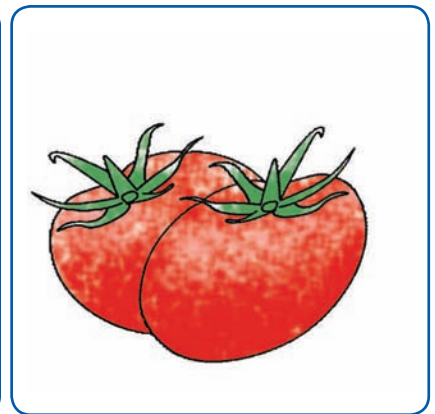
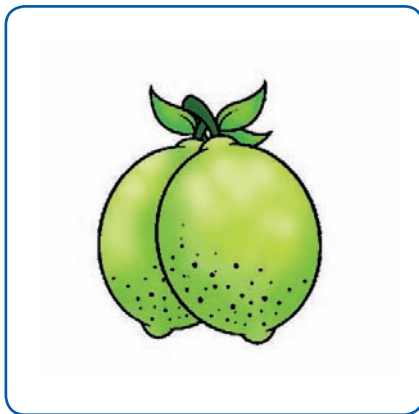
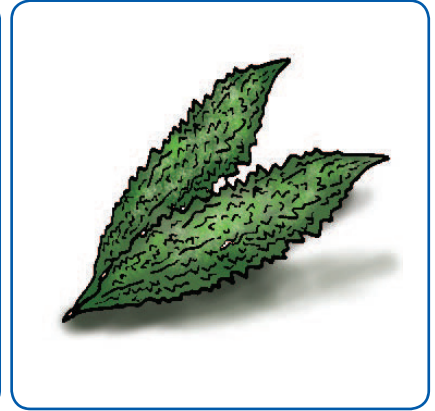
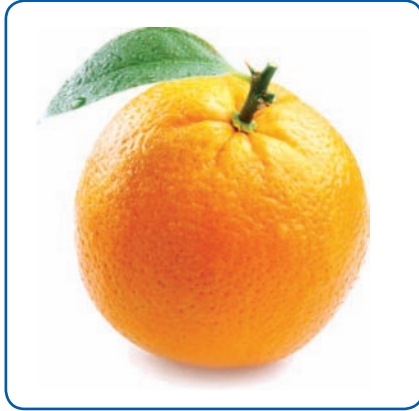
(इ) _____ देख्यः

(ई) _____ ले

(उ) _____ च्व

(ऊ) _____ रुवारासी

(छ) क्वय् च्वंगु किपा स्वयाः थःगु भासं नां च्वयादिसँ ।

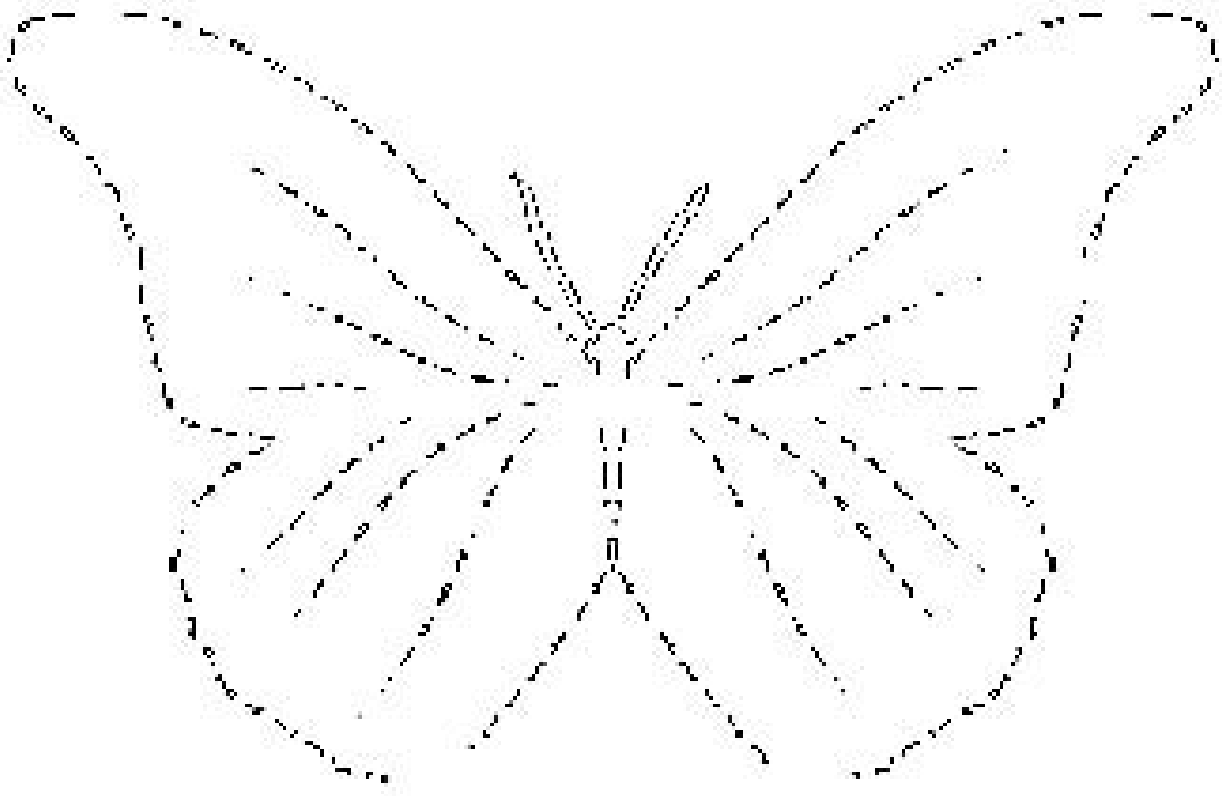

(ज) क्वय्च्वंगु खँवः छिगु भासं छु धाइ मांबाःयाके न्यनाः च्वयादिसँ ।

नेपाली	नेपालभाषा	तामाङ भाषा
चौर		
घर		
रोटी		
लुगा		

(झ) छिगु जःखः छु छु भाय् ल्हाइपिं दु ? कक्षाय् कना दिसँ ।

(ञ) फुतिइ ध्वः सालाः उँ जायेका दिसँ ।

(क) बाखं ब्वना: लिस: बियादिसँ ।

भगवान राम व लक्ष्मण सिक्क मिलेजूपिं दाजुकिजा खः । रामं थः किजा लक्ष्मण्यात सिक्क माया याः । लक्ष्मणं नं दाजु रामयात यक्को हनाबना तः ।

राम लक्ष्मण्या लङ्काया जुजु रावणनाप ल्वापु (लडाँइ) जुल । ल्वापुइ लक्ष्मण घाःपाः जुल । रामयात धन्ना जुल । वैद्यं स्वल । उत्तरया गुँवासः (जडीबुटी) हयेमाः धाल ।

हनुमान सर्गतय् झंगःथें ब्वयेफु । व वासः कायेत उत्तरपाखे वन । वं वासः म्हमसिल । उकें गुँहे ल्हनाः हल ।

हनुमानं गुँ क्वबियाः हया च्वन । वादेसं दक्षिणपाखे थ्यंबलय् गुँया ब्व छकू कुतुं वन । थ्व कुतुं वगु थाय् हे भागावन गुँ खः । आः नं थ्व गुँइ थीथी गुँवासः (जडीबुटी) दु ।

(ख) प्वंगु थाय् जायेकादिसँ ।

(अ) न्हूजः थः किजायात आपालं _____ याः ।

(आ) _____ सर्गतय् झंग ब्वःथें ब्वयेफु ।

(इ) हनुमानं _____ क्वबियाः हया च्वन ।

(ई) भागावन गुँइ आः नं _____ दनि ।

(उ) हनुमानं _____ म्हमसिल ।

(ऊ) राम व लक्ष्मण _____ खः ।

(ग) मां बाःनं कनादीगु बाखं न्यनाः पासापिन्त कनादिसँ ।

स्यनामिया निंतिं

- थथःगु त्वाल्य्, गामय् चलेजूगु बाखं मुनाः ब्वनामिपिन्त हाउभाउ यानाः न्ह्यैपुक कनादिसँ । अले मस्तयसं कंगु बाखं नं न्यनाः इमित बाखं न्यंकेत हःपाः बियादिसँ ।

(घ) किपाहना बाखं ब्वनादिसँ ।

जितः हथाय् जुइधुंकल । थ्व हे
पुखुलिइ धू वांछये ।

छु जुल ले ?

एह मचा ! लखय् धू वांछये मज्यू धैगु
मस्यूला ? जलपरियात थाकुल ।

जितः तं प्यां वल । छं जितः हेपेयात ।
आः जिं छन्त श्राप बी ।

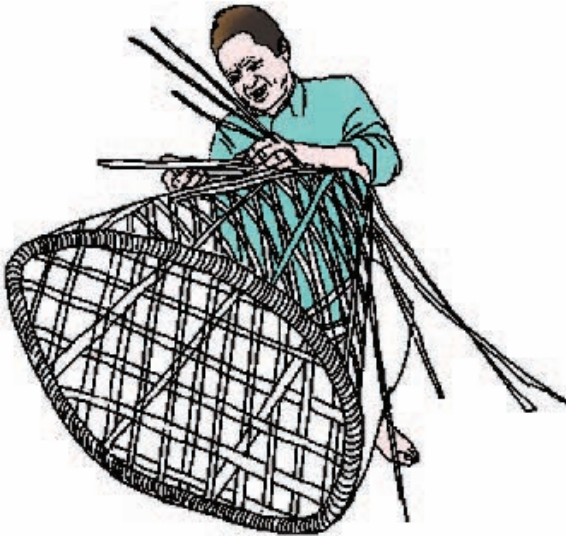

जितः क्षमा याना बिज्याहुँ, जिं द्वंके लात।
आवं निसें थन धू वांछये मखुत ।

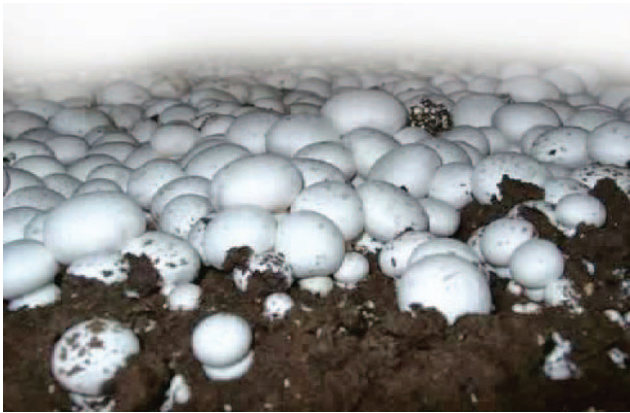

एकाइ ६ थगु कमाइ

(क) स्वयाः धाये नु ।

सुथ न्हापां ग्वंगः हाली ।

(ख) खँल्हाबल्हा यायेनु ।

कन्हेला जि ब्वनेकुथि वनेमखु न्हा
बाः ! जिगु झोला गूगुलिं पासापिन्सं
सिक्क हायेकल ।

का ! छु यायेगु जुइ । दां
मदु । आसे, जि बुँइ छको
वना वये ।

बाः बुँइ झाल । लसता नं वया बाःनाप बुँइ वन ।
बाःनं भातासि व काउले थ्वया दिल ।

आहा ! गुलि बांलाःगु भातासि ।

बाःनं भातासि व काउले बजारय् यंकाः मिया दिल ।

आहा ! गुलि बांलाःगु झोला ।

का ! मचा, छन्त झोला न्याना
हयागु ।

(ग) चिनाखँ ब्वनेनु ।

बुँज्या यातकि
बुँइ अन्न सै
फल व ह्याउँलै
नलकि बल्लाना वै

ब्वनेत स्कुल वनेगु खः
कःनि मरि नयेगु खः
ताकत दैगु थ्व नसा
फुर्ति वै थ्व नयाः

(घ) किपा ज्वलाका दिसँ ।

(ङ) लिसः बियादिसँ ।

(अ) छिं आलु प्यूगु खनागु दुला ?

(आ) छिं छुयातःगु कःनि नयागु दुला ?

(इ) छिथाय् जःखःच्वंगु बुँइ छु छु पी ?

(ई) जःलाखःलाया ज्या (लजगा) छु छु खः ?

(उ) बुँज्यां धेबा दैला ?

(च) ज्वःलाका दिसँ ।

कःनि

वा

सन्त्रासि

लौका

अमासि

याज्या

स्यनामि व हामाजुपिनिगु ग्वाहालि कयाः ज्या पूवका दिसँ ।

- ♦ फसिया पु मां बाऱ्याके कयादिसँ ।
- ♦ ब्वनेकुथि बाय् छँया क्यबय् पिनादिसँ ।
- ♦ न्हिन्हिं लः बियादिसँ ।
- ♦ छिं पियागु मा सलला ?
- ♦ भचा लिपा, मा गपाय्धं जुल ?
- ♦ माया जःखः च्वंगु म्वाःगु घाँय् लिनादिसँ ।
- ♦ माया जःखः कुं चा मिलेयाना दिसँ ।
- ♦ भचा लिपा, माय् स्वां हल ।
- ♦ माय् सि (फल) सलला ?

(છ) કિપા સ્વયાઃ બુંદ સૈગુ જૂસા (✓) ચિં અલે બુંદ મસૈગુ જૂસા (X) ચિં તયાદિસાં।

(क) किपा स्वयाः ब्वनाः सहलह यायेनु ।

बुलाल ककां सा-म्ये लहिनातःगु दु । म्येः व साया दुरुइ पोषक दै । बुलाल ककां धौ, दुरु व घ्यः मीगु याना दी ।

चिरिमै ततां चलय् लहिनातःगु दु । लाया निंतिं चलय् लही । मनूत फै-दुगु न्यायेत वै ।

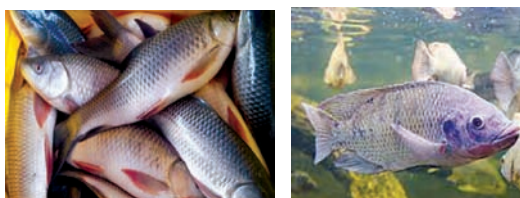
तःधि मलें खा लहिनातःगु दु । खा ला व ख्येया निंतिं लहीगु याइ । खाया ला व ख्ये मियाः धेबा यक्को कमे जुइ ।

मचाकाजी दाइनं हा लहिनातःगु दु । हां स्वांया रसं कस्ति दयेकी । मचाकाजी दाइनं कस्ति मियाः छें खर्च चले याइ ।

हसना निनिं न्या लहिनातःगु दु । न्या मियाः धेबा आम्दानी जुइ ।

(क) लिसः बियादिसँ ।

(अ) दुरुं छु छु दयेकेज्यू ?

(आ) हां छु बी ?

(इ) छिं खां ख्यै थ्वःगु खनागु दुला ?

(ई) सा-म्येःनं छु नै ?

(उ) न्या गन लही ?

(ख) खँवः लिसे किपा ज्वःलाका दिसँ ।

सा

चलय्

खा

हा

न्या

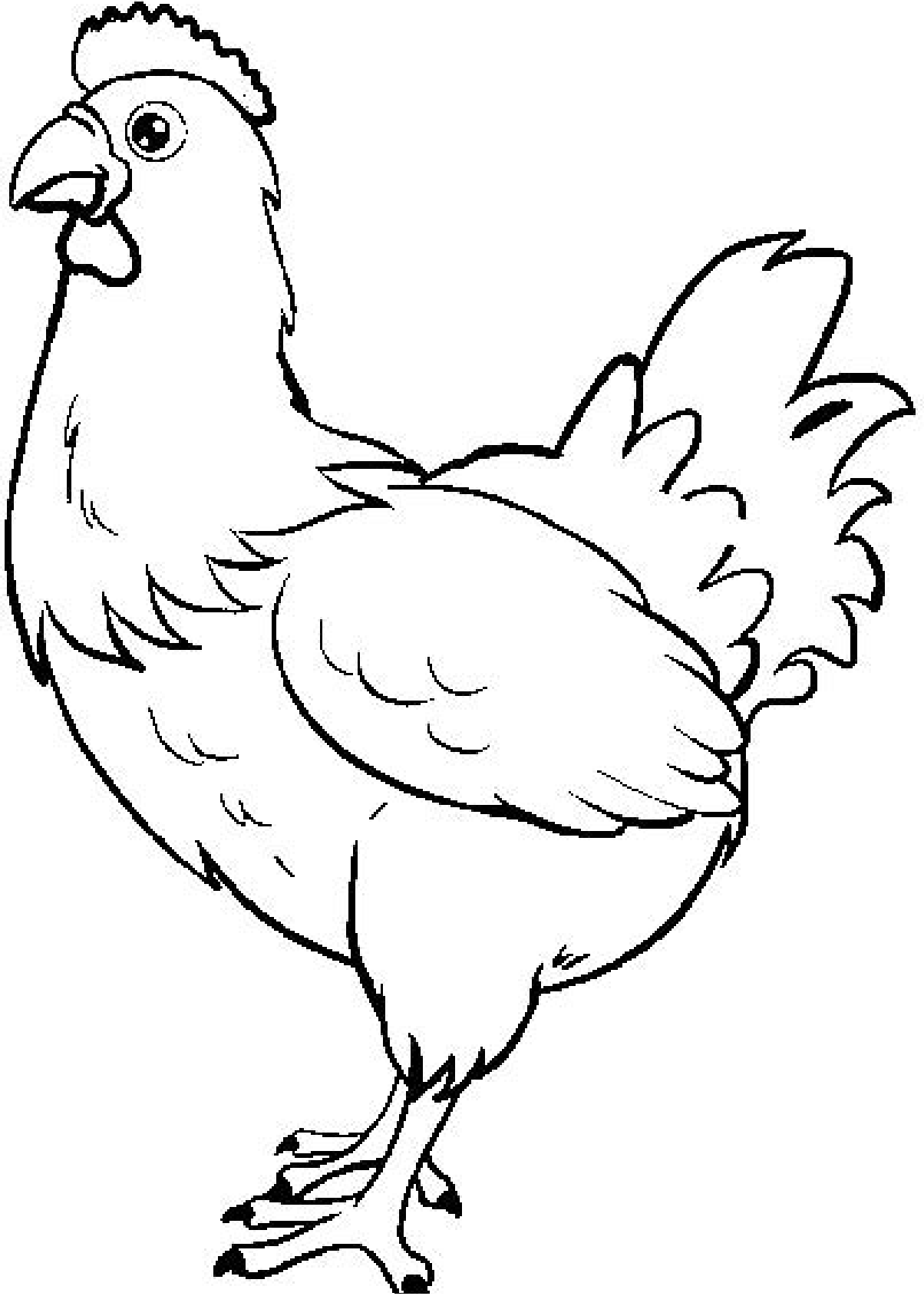

म्येः

(ग) क्वय्च्वंगु किपाय् उँ जायेकादिसँ ।

(क) स्वयाः ब्वनाः धाये नु ।

हाकुबानं दोक, दाला व प्याड दयेकादी ।

मतिनाया मामं हासा दयेकादी । वयकःपिन्सं दयेकादीगु
ज्वलं पसलय् मियादी ।

ज्वलं मीबलय् धेबा द्वां वै ।

भुयूदाईया पसः दु । वयकःया पसलय् जाकि, चि, आलु चिकं मियातःगु दु । वयकलं थीथी ज्वलं मियाः दां कमेयाःगु दु ।

(ख) स्वयाः ब्वनाः धायेनु ।

अ) दोक व दाला छुकिं दयेकी ?

आ) जःलाखःलां छुकिया छुकिया बनेज्या याइ ?

इ) बनेज्यां दां द्वां वैला ?

ग) आखः स्वानाः खँवः दयेकादिसँ ।

दसूः प + सः = पसः

(अ) इ + ल + म = _____

(आ) ज्व + लं = _____

(इ) ब + जाः = _____

(ई) धे + बा = _____

(उ) दा + ला = _____

(क) स्वयाः धाये नु।

(ख) ब्वनाः धाये नु ।

भाजुमानया चिकंसाः दु । चिकंसालय् तू पाखें
चिकं पिकाइ । वयकलं चिकं बजारय् यंकाः मी
यंकी ।

तुयूतताया छैय् पंया थीथी ज्वलं दयेकेगु याइ ।
दोक, दाला व हासा दयेकाः बजारय् मी । ज्वलं
मीबलय् धेबा द्वां वै ।

धनमाया ततां ल्हातं तोकरि दयेकेगु सीप सः ।
वयकलं तोकरि दयेकाः धेबा आम्दानि याइ ।

भुयूदाइया अप्पा दयेकीगु भत्ता
दु । अप्पा बजारय् मियाः धेबा
आम्दानी यायेज्यू । छै दयेकेत
अप्पा माः ।

(ग) गोदावरी नगरपालिका दुनेया ४गू (प्यंगू) उद्योगया नां च्वया दिसँ ।

छसी ल्याः	उद्योगया नां
१	
२	
३	
४	

(घ) ल्हातं दयेकीगु ज्वलं म्हसीकाः नां च्वया दिसँ ।

(ड) किपा स्वयाः ज्वःलाका दिसँ ।

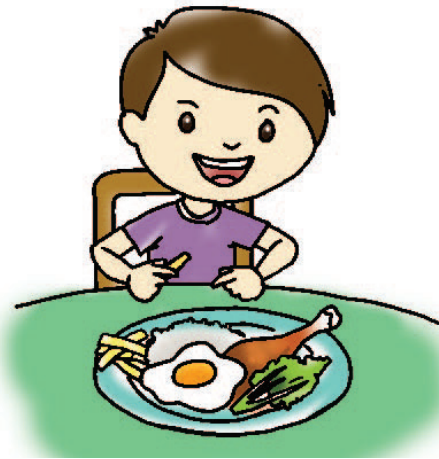

(च) क्वय् चङ्गु कऱ्पाय् उँ ङायेकाः कऱ्पाया नां च्वयादिसँ ।

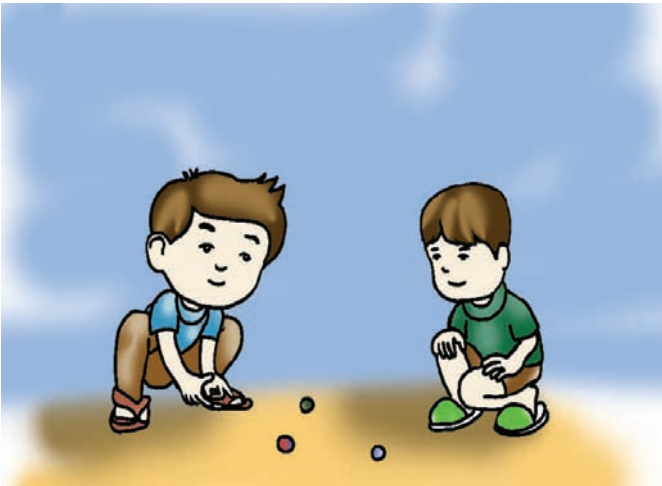

एकाइ ७
उसाँय व सुचुपिचु

क) ब्बनाः सहलह यायेनु ।

लसतायात पासापिंनाप म्हिते यः । इपिं चागःचा म्हिती । चुङ्गि म्हिती । इपिं गुबलें दाडदुड कासा, गुबलें तेलकासा म्हितेगु याइ । तेलकासा म्हितेबलय् न्हैपुइसां दये नं यो । न्हूजलं पुलांगु मुजाया भकुंग्वारा दयेकल । सालुगु ल्हों मुनाः लक्कु दयेकल । मुजाया भकुंग्वारां कयेकाः ल्होंया लक्कु क्वदयेकल । थथे क्वदयेकाः म्हितेगु न्हैपुसे च्वं ।

(ख) लिसः बियादिसँ ।

(अ) छि पासापिं नाप छु छु कासा म्हिता ?

(आ) छि नाप म्हितीपिं पासापिनिगु नां धयादिसँ ।

(इ) छितः छु कासा यः ?

(ग) कासा म्हिते नु ।

वा पासापिं ताहा-कासा म्हिते नु । ईब्यः मिले यानाः कासा म्हितलकि मन व म्ह बांलाना च्वनी ।

ताहाः कासा

स्यनामिया निंतिं :

- ♦ ताहाः कासा म्हितेगु थाय्
चुक, ननि, बहाः बाय् स्कुलया ख्यः
- ♦ ताहाः कासा म्हितेत ग्वम्ह माः?
न्याम्ह निसें झिम्ह तक

ताहाः कासा म्हितेगु तरिका

- ♦ स्यनामिं मस्तय्त चाकःलिक फेतुकाः म्ये न्यंकेगु ।
- ♦ म्ये हालाः इवः छुनाः मां दायेथें यानाः कासा म्हितेगु ।
- ♦ अले, छम्ह मचायात नायः दयेकेगु व लिसें मेपिं मस्तय्त छगू पुचः दयेकाः क्वय् न्ह्यथनाकथंया म्ये हायेकाः ख्यलय् म्हितकेगु ।
- ♦ संभव दुसा तःकेँहे व पासापिं नाप थ्व म्ये हालाः म्हिता वा धायेगु ।

इमा	-	ताहा वल
पुचः	-	स्वा याँ याँ याँ
इमा	-	बिलि वल
पुचः	-	ह्वा याँ याँ याँ
इमा	-	लुकु बिउम्ह
पुचः	-	छ हे पापि
इमा	-	गणेश कुमारी
पुचः	-	चुँया चुँया
इमा	-	जि वये जिल ला ?
पुचः	-	जि ल ।
हामा	-	हा... हा... हा...

(घ) चखुं कासा म्हितेनु ।

चखुं कासा

स्यनामिया नितिं :

- ♦ चखुं कासा म्हितेगु थाय्
चुक, ननि, बहाः बाय् स्कुलया ख्यः
- ♦ चखुं कासा म्हितेत ग्वःम्ह माः?
म्होतिं स्वम्ह

ताहाः कासा म्हितेगु तरिका

किपाय् क्यनातःथें दथुइ च्वंम्ह कासामिं जवय् खवय् च्वंपिं पासापिनिगु ब्वहलय् ल्हाः तयेगु । जवंखवं च्वंपिन्सं दथुइ च्वंम्हेसिगु तुति थःपिनिगु ल्हातय् छःने तयेगु । अले चखुंचा लुचु लुचु, क्वंचां त्वाक्क धकाः म्ये हाहां, चखुंचांथें छ्यं लुचु लुचु संकाः न्ह्याः वनेगु । अले दथुइ च्वनीम्ह कासामि पालंपाः हिलेगु ।

ब्वनामिपिन्त कासा म्हितेगु तरिका स्यनेबलय् चखुंचा तितिं न्ह्याः वनीबलय् छ्यं लुचुलुचु सनीगु बारे नं न्ह्यैपुक हाउभाउ यानाः क्यना दिसँ ।

संभव दुसा तःकेंहे व पासापिंनाप थ्व म्ये हालाः म्हिता वा धायेगु ।

ड) पाय्छिगु लिसलय् तिक (✓) याना दिसँ ।

१) ताहाः कासाय् दैम्ह झंगः

बखुं _____

इमा _____

२) ताहाः कासा गन म्हितेगु ?

फसय् _____

बँय् _____

३) चखुं कासा म्हितेत

स्वम्ह माः _____

निम्ह दःसा गाः _____

४) चखुं कासा गन म्हितेगु ?

फसय् _____

बँय् _____

५) चखुं कासा म्हितेबलय्

दथुइ च्वनीम्ह तिंतिं न्हुइ _____

दथुइ च्वनीम्ह बँय् पय्तुनाच्चनी _____

६) कासा म्हितलकि छु जुइ ?

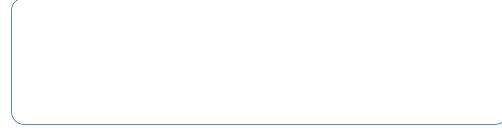
मन व म्ह बांलाइ _____

मन व म्ह स्यनी _____

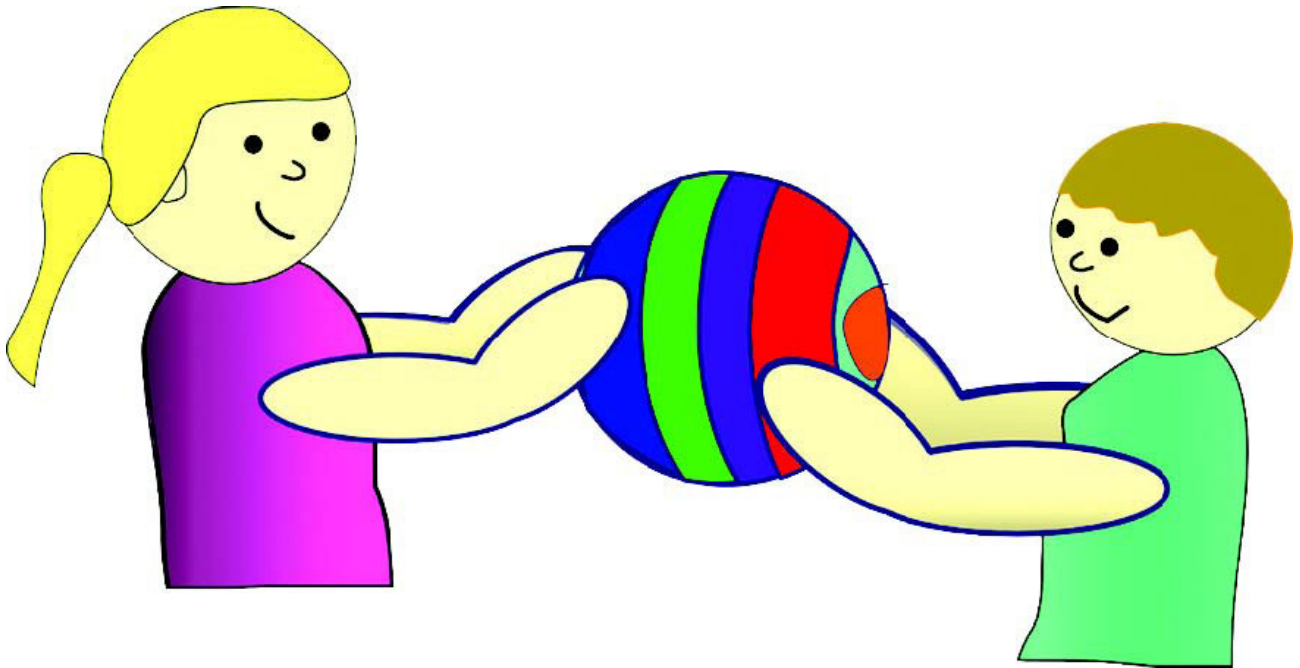

ड) क्वय् च्वंगु किपाय् उँ जायेकाः नां च्वया दिसँ ।

जिगु नां लूजः खः । जि शू तगिमय् ब्वना च्वना । जि पासा नाप ख्यलय् भकुंग्वारा म्हिता । पासापिं नाप म्हितेबलय् न्ह्यैपुसे नं च्वनी बनंलाइ । अले कक्षाकोथा दुने धुँकासा व चागःचा म्हितेगु याना । गुबलें गुबलें मोबाइलय् नं म्हिता । तर मोबाइल यक्को स्वलकि मिखा स्यायेयो । उकें मोबाइलय् यक्को म्हिता, बरु चुकय् पासापिं नाप थीथी कासा म्हिता ।

स्यनामिया निंतिं

- संभव दुसा छेँय् जखःया पासापिं नाप थीथी कासा म्हिता वा धकाः छ्याता बियादिसँ ।

(क) किपा स्वयाः सहलह यायेनु ।

जि सुथ न्हापां दनेगु । जिमि मामं योग यानादी । अबु सुथय् ब्वाँय् वनेगु यानादी । जि नं अबुलिसें ब्वाँय् वनेगु याना । गुबलें गुबलें मां नाप च्वनाः योग नं याना । म्हितेगु, ब्वाँय् वनेबलय् चःति वै । कसरत यायेबलय् ज्या यायेगु जाँगर नं दया वै । योग, कसरत, ब्वाँय् वनेगु यायेबलय् उसाँय् दया च्वनी ।

(ख) खँवः पाय्छि जुइक च्यादिसँ ।

बःलाइ । कसरत यातकि झी

उसाँय् दै । योग यातकि

वै । ब्वाँय् वनकि चःति

(क) ब्वनाः, धयाः यायेनु ।

जिगु बिदाया दिं

कन्हे संचवाःया बिदा । मामं जितः म्वःल्लुकाबी । लुसि चाकाबी । म्हय् चिकं बुकाबी । लं हियाबी । सफागु लं फिकाबी । सुचुपिचु जुलकि झी बां नं लानाच्चनी, उसाँय् नं दया च्वनी । जि सुचुपिचु जुयाः जक प्यां वनेगु याना ।

(अ) छिकपिं संचवाः कुन्हु छु यानादी ?

(आ) सुचुपिचु जुयाः च्वनकि छु जुइ ?

(इ) म्वः मल्लुसे च्वनकि छु जुइ ?

(ख) क्वय्या किपाय् पाय्छिगु लिसलय् तिक (✓) याना दिसँ ।

थ्व पायछि जू____ मजू____

थ्व पायछि जू____ मजू____

स्यनामिया निंतिं

- हरेक शुक्रवाः ब्वनामिपिनिगु लुसि, न्हाय्पं, सँ आदि स्वयाः सुचुपिचु जुया वयेत छ्याता बियादिसँ ।

(ग) ज्वःलाका दिसँ ।

वा

लुसि चायेगु

लुसि

बुरुस

साबुं

ककीचा

सँ

संन्दू

कापः

म्वः ल्हुइगु

तुति

लाकां

स्यनामिया निंतिं :

- फुक्कं ब्वनामिपिन्त इवःछुकाः इमिगु सँ, लं, लाकां, सुचुपिचु जू मजू थःपिन्त हे धायेका दिसँ । सुचुपिचु मजूसा सुचुपिचु जुयेत छ्याता बियादिसँ, सुचुपिचु मजुलकि बांमलाइगु खँ थुइका दिसँ ।

(क) किपा स्वयाः लिसः बियादिसँ ।

क्वय्या किपाय् छितः योगुलिइ तिक (✓) याना दिसं ।

☐

☐

स्यनामिया निंतिं :

- ब्वनामिपिन्त थौं छु छु नया वया धकाः न्यनाः लिसः तुयूगोरलय् च्वयादिसँ ।

(ख) बाखं ब्वनाः सहलह यानादिसँ ।

पल्पसा तता म्हिगः थःछैय् झाल । साःसाःगु नसा ज्वना झाल । किजापिन्सं न्ह्यैपुक लय् लय्तातां मरिचरि नल । चीधिम्ह किजा छथुं म्हां मफुत । पल्पसा ततां मरिपसलय् न्याःगु मरि पुलांगु बासीगु लात । मरि पसल्यां मखूगु खँल्हानाः पुलांगु मरि म्यूगुलिं चीधिम्ह किजा मफुत । नयेगु धयागु ताजा, बाःलागुजुइ माःगु जुयाच्वन । वं ततायात क्लासय् थः पासा नं म्हां मफुगु खँ कन । पुलांगु नसा नयावःगुलिं पासाया प्वाः स्याःगु जुया च्वन । क्वाःलः त्वनाः आराम काःबलय् किजाया भचा याउँल । नर्स ततां वासः ब्यूबलय् किजाया पूवंक हे लन । उके झीसं ताजागु नसा जक नयेमाः ।

स्यनामिया निंतिं :

क्लासय् ब्वमिपिन्त थःथःगु अनुभव न्यंके बियादिसँ । पोस्तरय् ताजागु नसा क्यना दिसँ ।

(ग) ब्वनेकुथिया नर्स मयजु मतिनाया खँ ब्वनाः क्लासय् न्यंकादिसँ ।

नर्स मतिना मयजुया खँ

जितले झीसं छैय् दयेकूगु नसा जक नयेमाः । न्ह्याबलें बजारय् न्यानाः
नयेगु बानी बांलाःगु मखु । ताजा सिसाबुसा व वाउँचा नयेमाः । पिनेया
नसा नयेबलय् बिरामी जुइफु । ल्हाः सिलाः जक नयेमाः । नयेधुंकाः नं
ल्हाः म्हुतु सिलेमा । नयेबलय् फुक्कस्यां झानी जुयाः नयेमाः । फोहर
लः त्वने मज्यू ।

(घ) पाय्छिगु खँय् (✓) तिक पाय्छि मजूगु खँय् (x) तिक याना दिसं ।

- (अ) जितले न्ह्याबलें छैय् दयेकूगु नसा नयेमाः । ☐
- (आ) पिनेया नसा नयेबलय् बिरामी जुइमखु । ☐
- (इ) बासीगु नसा नयेमज्यू । ☐
- (ई) भुजिं भुंगु नसा नलकि बिरामी जुइ मखु । ☐
- (उ) नसा न्ह्याबलें त्वपुया तयेमाः । ☐

(ङ) लिसः बियादिसँ ।

- (अ) छैय्या नसा निं कि बजारया ?
- (आ) झी गथे जुयाः बिरामी जुइ ?
- (इ) ल्हाः गुबले सिलेमा ?
- (ई) छितः छु छु नसा यो ?

(क) ब्वनाः सहलह यानादिसँ ।

अजा, जितः लेरवा (रेदियो) सिक्क
न्यनेयो । लेरवाय् नवाइम्हेस्यां गज्याःगु
बांलाक नवाइगु हला !

खः मचा, रेदियोय् नवाइपिन्सं
बांलाक नवाइ ।

सिचु नानिया अजां रेदियो न्यनेगु यानादी । सिचु नानियात रेदियोय् नवाइगु न्यनेयो । रेदियोय्
लोकम्ये व बुखँ वै । रेदियोय् नवाइपिन्सं सकलसित हनाबना तयाः नवाइ । रेदियोय् जक मखु
झीसं फुक्कलिसे बांलाक नवायेमाः । झीसं बांलाक नवायेमाः न्हि मचा ? । माया यानाः, हनाबना
तयाः नवायेमाः । तँचाया खँल्हायेमज्यू । मेपिनिगु खँ बांलाक न्यनेमाः । थःगु खँ ध्वाथुइक तयेमाः
। पालंपाः नवायेगु यायेमाः । बांलाक नवाइपिन्त फुक्कस्यां यःकी ।

(ख) यैपुक नवायेनु ।

थन फ्यतुना दिसँ ।

जितः पेन बियादिसँ ।

ओह ! छिला गुलि बांलाम्ह मनू ।

छि थुखे झासँ ।

जितः माफ याना दिसँ ।

स्यनामिया निंतिं :

- ब्वमिपिनिगु निम्ह निम्ह ज्वः दयेकाः फुक्कं ज्वःयात मिजासं नवायेगु अभिनय याका दिसँ ।

(ग) लिसः बियादिसँ ।

(अ) छाया ल्वापु यायेमज्यू ?

(आ) बांलाक नवातकि छु जुइ ?

(इ) गज्याःपिं मनूतयत सकलस्यां यःकी ?

(घ) पाय्छिगु खँपू ल्ययाः च्वयादिसँ ।

(अ) झीसं ल्वापु याये मज्यू ।

(आ) तमं खँल्हातकि सुनानं यःकी मखु ।

(इ) द्वनकि माफी फवनेमाः ।

(ई) थःसिबे थःपिन्त हनाबना तयाः खँ ल्हायेमाः ।

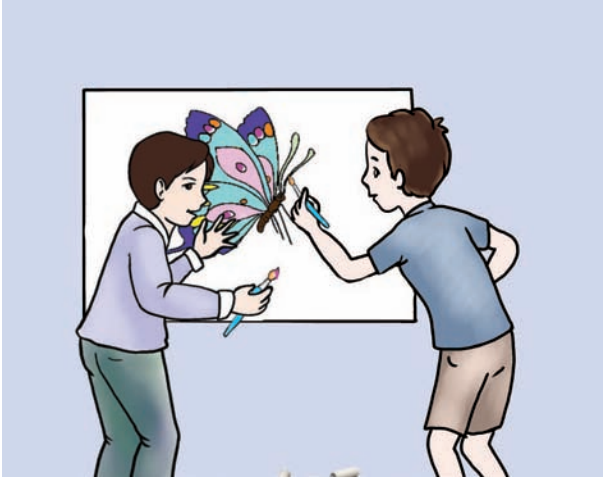
(उ) रेदियोय् बुखँ वैमखु ।

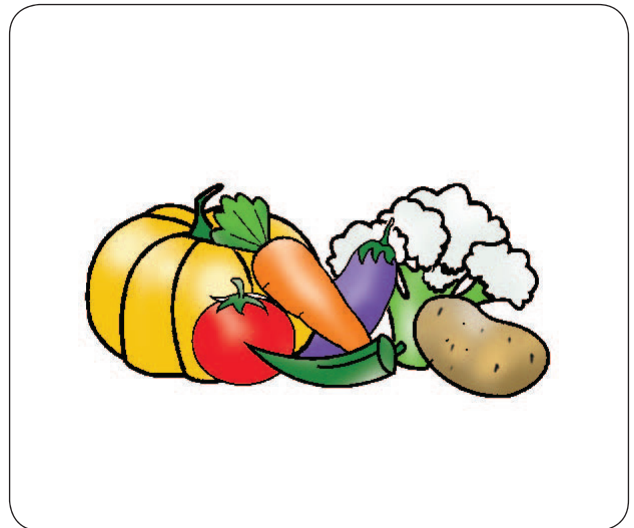
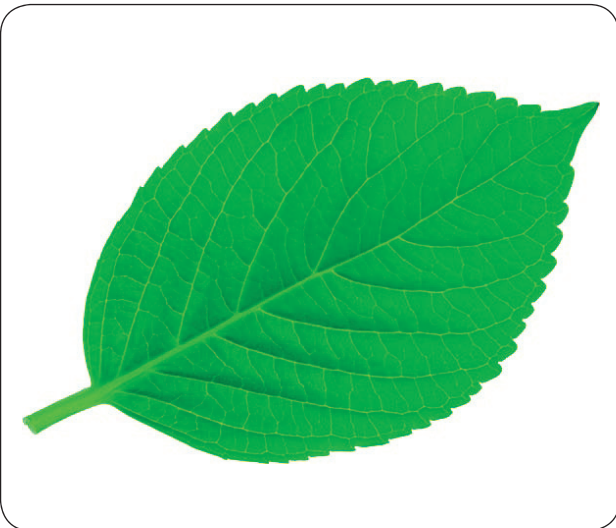
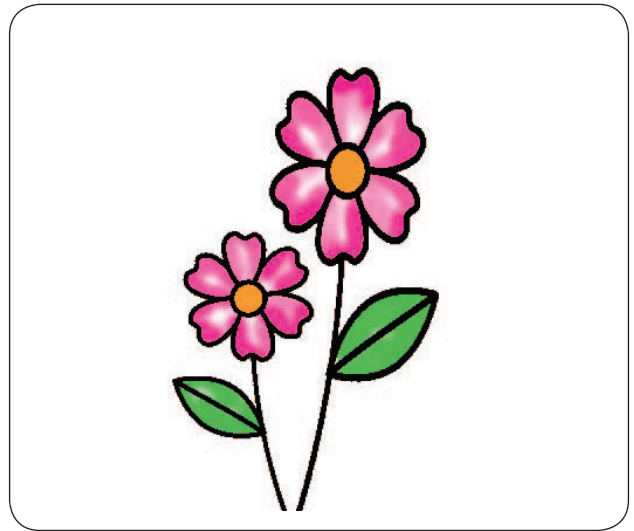
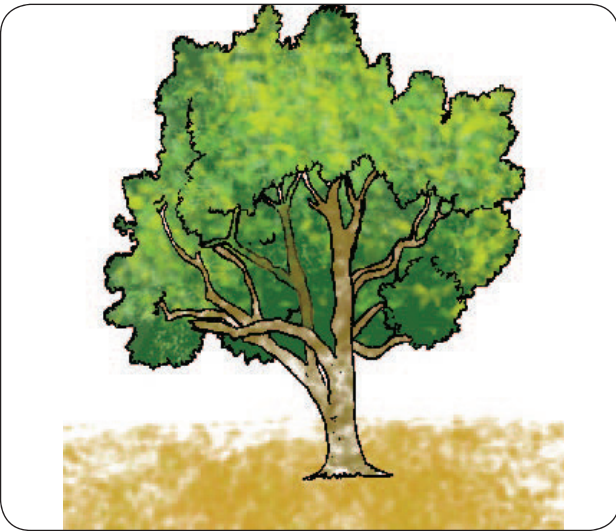

एकाइ ८

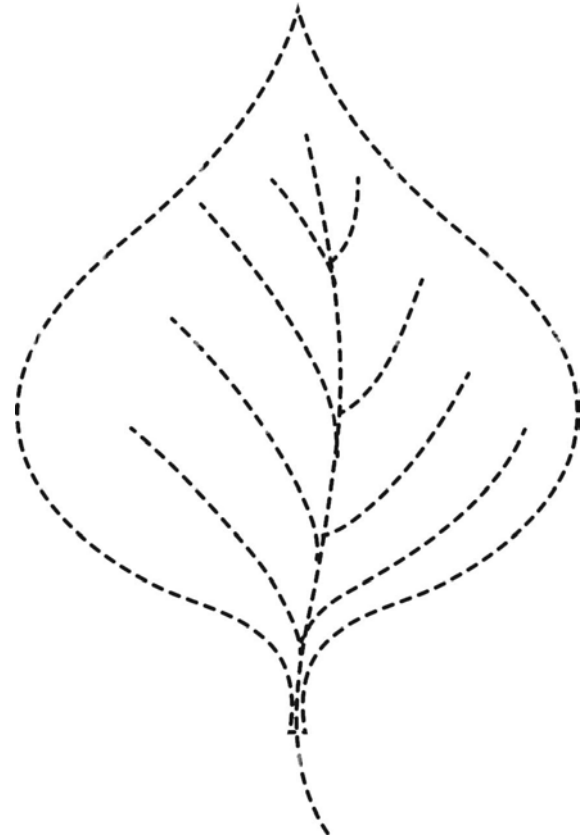
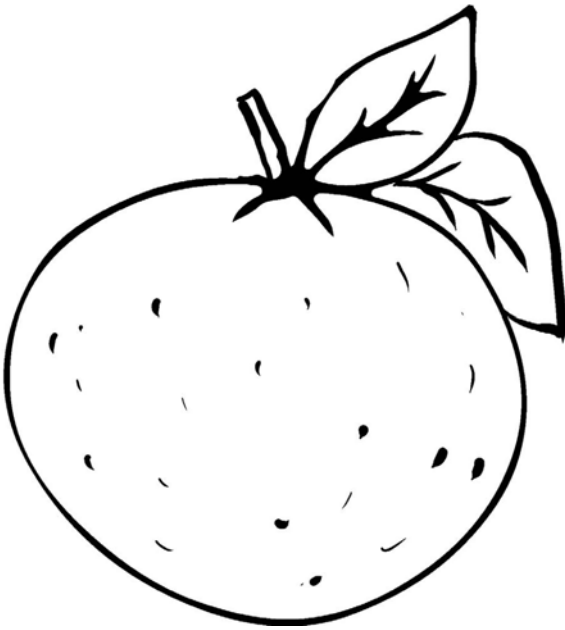
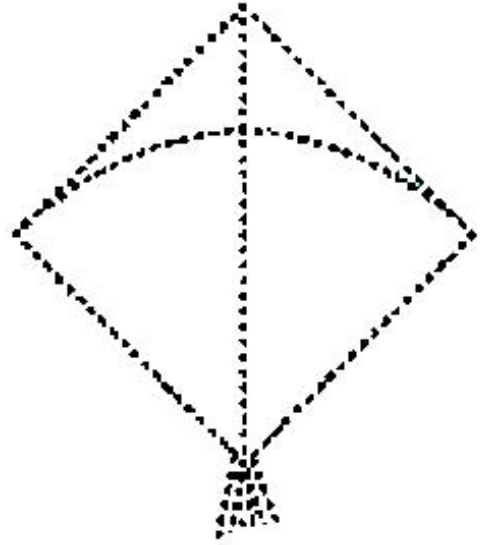
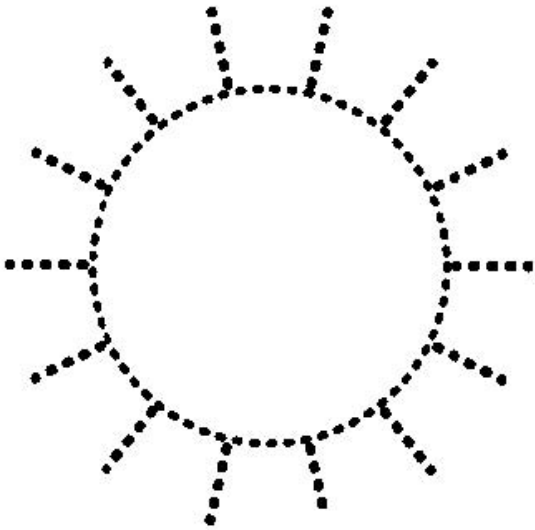
आधारभूत व्यवसायिक सिप

(ख) फुति स्वानाः किपा दयेका उकिइ उँ जायेका दिसँ ।

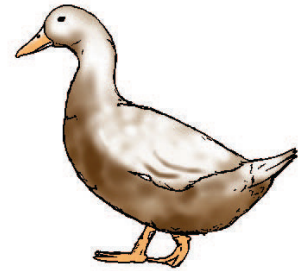

(ग) किपा म्हसीकाः प्वंगु थासय् जायेका दिसँ ।

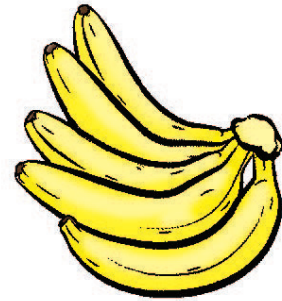
(अ) थ्व किपा _____ यागु खः ।

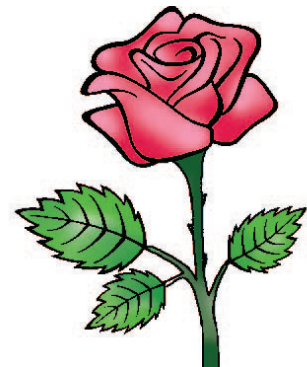
(आ) थ्व किपा _____ यागु खः ।

(इ) थ्व किपा _____ यागु खः ।

(ई) थ्व किपा _____ यागु खः ।

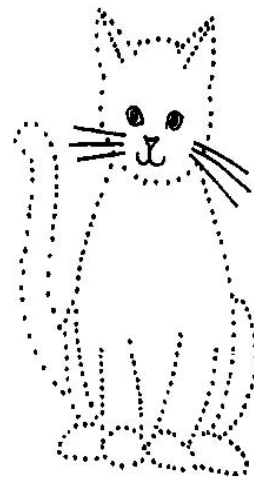
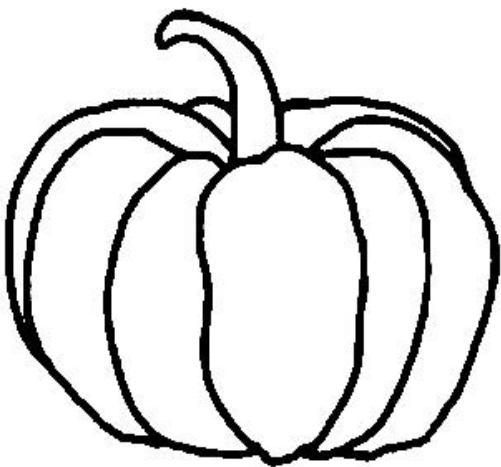
(घ) स्वयाः म्हसीकेनु ।

(अ) किपा म्हसीकाः नां च्वया दिसँ ।

(आ) च्वय्थें किपा च्वया दिसँ ।

(इ) क्वय्च्वंगु किपाय् उँ जायेका दिसँ ।

(क) स्वयाः धायेनु ।

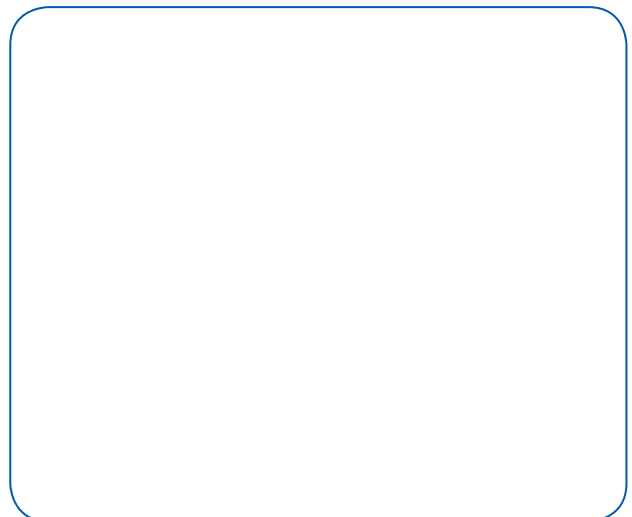
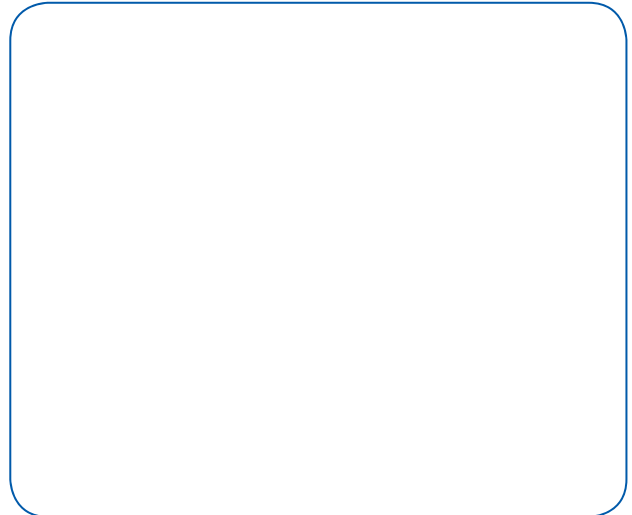
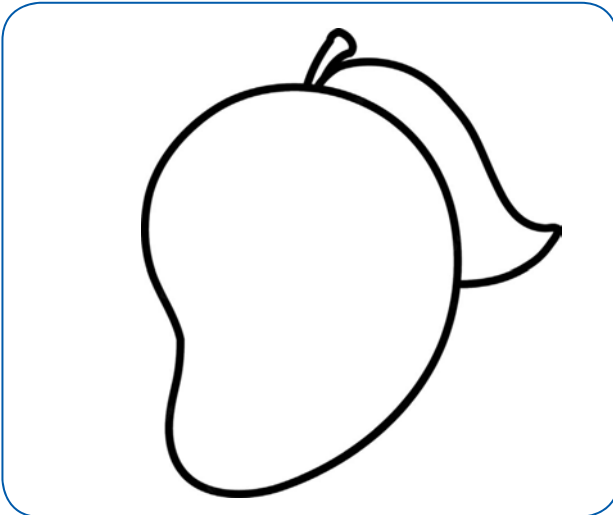
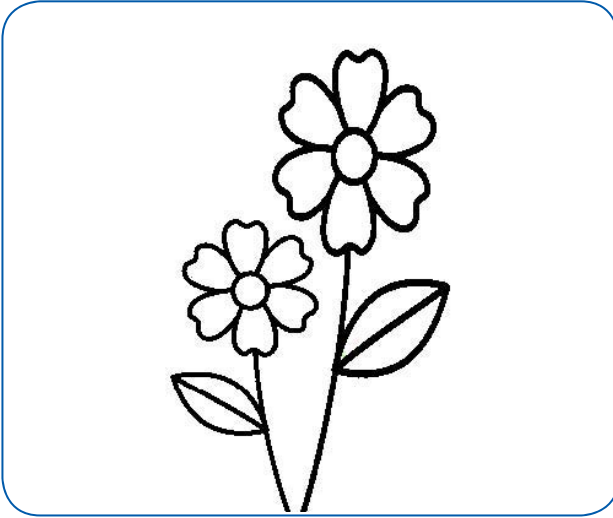
(अ) थ्व किपाय् छु छु खनेदु ?

(आ) किपाय् छु छु उँया स्वां ह्याच्वंगु दु ?

(इ) हऱ्या उँ गथे च्वं ?

(ख) किपा दयेका: उकिड़ उँ जायेका दिसँ ।

(ग) म्ये हालाः प्याखं ल्हुइनु ।

कुने सु वल ?

धाप्लां ख्याः

छु याः वल ?

भोय् नः वल

छु भोय् ?

लाखमरि भोय्

लाखमरि साःला ?

साः साः

उलिं गाःला ?

मगाः ।

आः छु यायेगु ?

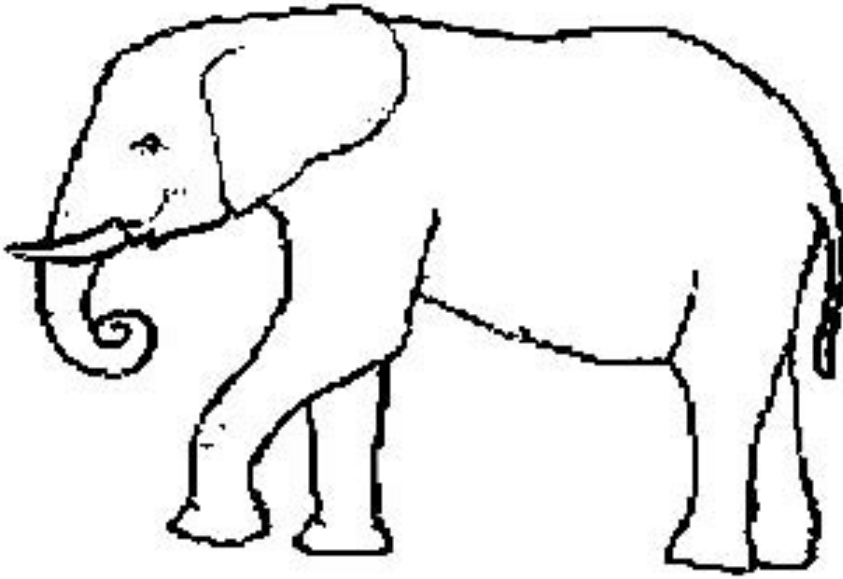
छन्त हे नयेगु

हा ... हा ... हा ... !

स्यनामिया निंतिं :

- ब्वमिपिन्त म्ये हायेकेबलय् छम्हेसित न्ह्यसः म्ये हायेकाः, मेपिं पुचःयात लिसः म्ये हायेकूसा न्ह्यैपुसे च्वनी । म्ये हालेबलय् ल्वयेक प्याखं नं ल्हुइका दिसँ ।

(घ) क्वय् च्वंगु किपाय् थःत यःगु उँ जायेका दिसँ ।

स्यनामिया निंतिं :

- ब्वमिपिन्सं किपा च्वैबलय् स्यनामिं स्वयाः माःगु ग्वाहालि याना दिसँ, अले बांलाक च्वःम्हेसित हःपाः बिया दिसँ ।
- ब्वमिपिन्सं च्वःगु किपाय् कक्षाकोथाय् सकलस्यां खंक ब्वया दिसँ ।

(क) स्वयाः धायेनु ।

(ख) स्वयाः दयेकेनु ।

(ग) पुचःज्या यायेनु ।

सितिं वंगु भों व कापः कुचा मुना दिसँ । कैचिं प्यकुंलाक, चाकलाक, न्याकू लिसें
थीथी बांलुक्क चाना दिसँ । अले लथ्यानाः तिकाः अःपुगु न्ह्यब्वःसा दयेका दिसँ ।

गथेकि :

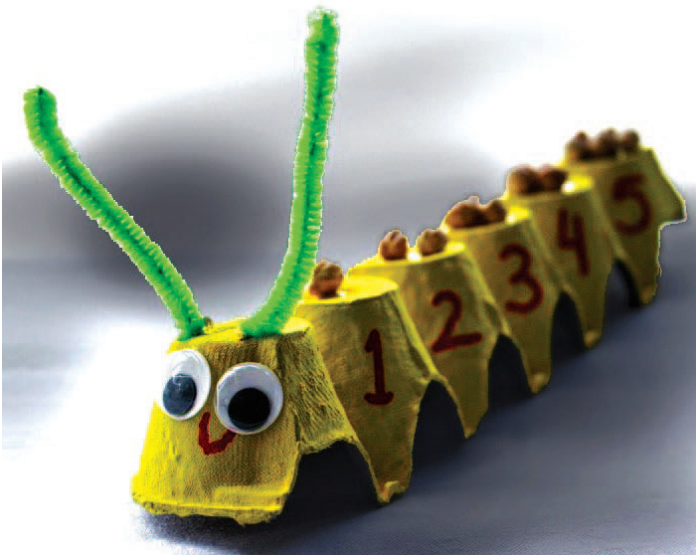

स्यनामिया नितिं :

- ब्वनामिपिन्त सितिं वंगु भों व कापः कुचां थीथी ज्वलं दयेकाः क्यनादिसँ ।
- ब्वनामिपिन्त भोंया डुङ्गा दयेकेगु स्यना दिसँ ।
- ब्वनामिपिन्सं पुचलय् याःगु ज्या स्वयाः माःगु ग्वाहालि याना दिसँ ।
- ब्वनामिपिन्सं दयेकूगु ज्वलं स्वयाः हःपाः बियादिसँ, अले कक्षाकोथाय् ब्वया दिसँ

(क) स्वयाः सयेकेनु ।

(ख) स्वयाः यायेनु ।

(ग) पुचःज्या यायेनु ।

१) स्यनामिया ग्वाहालि कयाः सितिं वंगु भों, सिसि व प्लास्तिक गिलासपाखें थःत याःगु थीथी ज्वलं दयेका दिसँ ।

स्यनामिया निंतिं :

- ब्वनामिपिन्त सितिं वंगु भों, प्लास्तिक खोल, सिसि, कापःया कुचाः आदि मुंके बियादिसँ ।
- ब्वनामिपिन्सं मुंकूगु सितिंवंगु थीथी बस्तु पाखें लाप्चा, माः लिसें थीथी ब्वसाज्वलं दयेके ज्यूगु खँ कना दिसँ ।
- ब्वनामिपिन्सं पुचलय् याःगु ज्या स्वयाः माःगु ग्वाहालि याना दिसँ ।
- ब्वनामिपिन्सं दयेकूगु ज्वलं स्वयाः हःपाः बियादिसँ, अले कक्षाकोथाय् ब्वया दिसँ ।

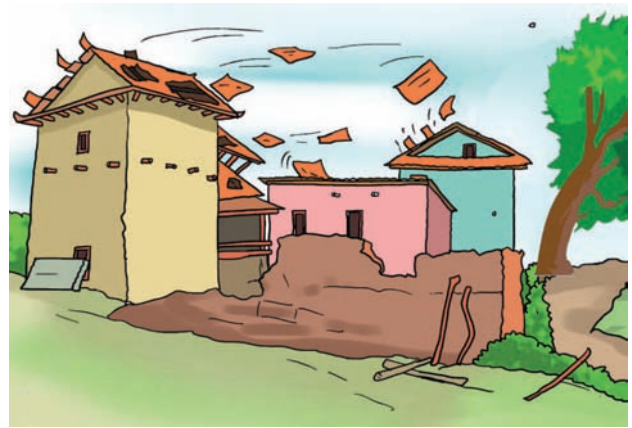

एकाइ ८ स्थानिय विपत्

(क) किपा स्वयाः सहलह यायेनु ।

भुखाय्

वाफय्

मिं नये

खुसिबाः

सतक दुर्घटना

चलः

(ख) किपा नाप ज्वःलाका दिसँ ।

(अ) चलः

(आ) भुखाय्

(इ) खुसिबाः

(ई) मिं नये

(उ) वा फय्

(ग) लिसः बिया दिसँ ।

(अ) छिं छिगु जःखः विपतया गज्यागु घटना खंगु दु ।

(आ) थज्यागु घटनायात छु धाइ ?

(इ) थज्यागु घटनाय् छिं छु यानादी ?

(घ) चिनाखँ ब्वनेनु ।

वा फय्, मिं नैगु
झीगु लागि हानि
बिपत् खः थ्व फुक्क
लुमंका ति नानि

खुसिबालं चुइकी
छँ व बुँ
चलखं क्वथली
झीगु छँ, गां

भुखाचं संकी
बँयात नं
बिपत् खः थ्व फुक्क
थुइका ति नानि

(ड) चव्य् च्वंगु चिनाखँ ब्वनाः क्वय् प्वंगु थासय् जायेकादिसँ ।

(अ) वा फय्, _____
झीगु लागि _____

(आ) _____ खः थ्व फुक्क
थुइका _____

(इ) खुसिबालं _____
छेँ _____

(ई) _____ क्वथली
झीगु _____

(उ) _____ संकी
यात नं _____

(च) थीथी विपतया नं च्वयादिसँ ।

१) चलः _____ २) _____

३) _____ ४) _____

(च) थःगु त्वालय् जूगु विपतया बारे थः पासापिं नाप सहलह यानाः क्वय्च्वंगु तेबुलय् जायेकादिसँ ।

छसी ल्याः	विपतया नां	विपतया जूगु थाय्
	चलः	काफल डाँडा

(छ) थः मां अबुयाके न्यनाः क्वय्या घटनाय् छु यायेमाली, कक्षाकोथाय् न्यंका दिसँ।

(अ) मिं नैबलय् _____

(आ) खुसिबाः वैबलय् _____

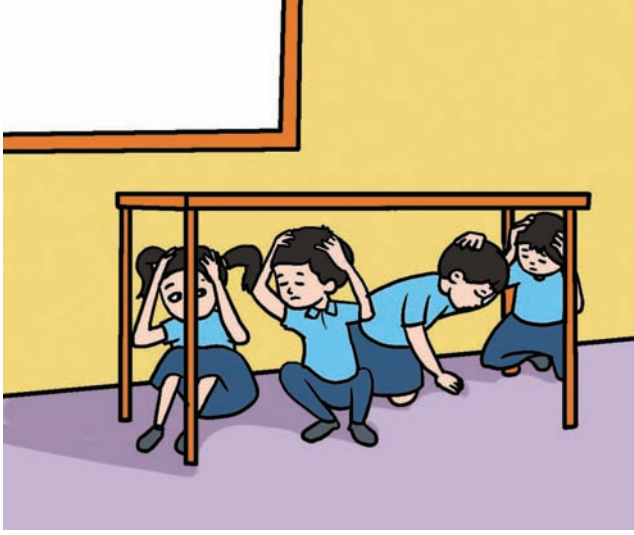
(इ) चलः वनीबलय् _____

(ई) भुखाय् ब्वैबलय् _____

(उ) वा फय् वैबलय् _____

(क) स्वयाः थुइका दिसँ ।

(ख) ब्वनाः कना दिसँ ।

भुखाय् ब्वैबलय् बँ सनी । छँ नं दुनेफु । उकें सुरक्षित थासय् च्वनेमाः । २०७२ सालय् तःभुखाय् ब्वःगु खः ।

खुसिइ बाः वै । नख्खु खुसि, गोदावरी खुसि, कोइकु खुसि व लेले खुसिइ बाः वयेफु । वा वैबलय् खुसि लिक्क वने मज्यू । बँ दुनाः चलः वनेफु । चलःया लिक्क नं वने मज्यू । वा फय् वैबलय् छँय् दुने च्वँच्वनेमाः । फसं पुइका यंकेफु ।

छँय् मिं नैबलय् हथासँ प्यां वयेमाः । थज्यागु घटना मनूया काबुइ मदु । थुकिं यक्को धनजनयात हंताः याइ ।

(ग) विपत्या इलय् सुरक्षित जुइगु लँपु :-

- भुखाय् ब्वैबलय् आतेमजुसे बचेजुयाः च्वनेगु ।
- वाफय् व चलः मवयेकेत स्वां सिमा पीगु यायेमाः ।
- वा फय् वैबलय् छँ वा ब्वनेकुथि दुने हे च्वँच्वनेगु ।
- मिं नैबलय् दमकल सःतेगु

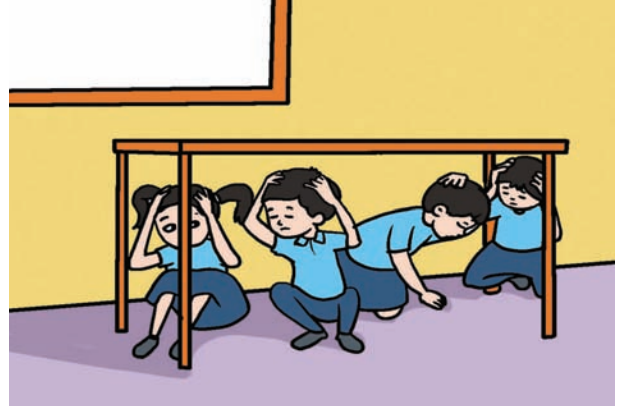

(घ) लिसः बियादिसँ :-

- अ) विपत् धैगु छु खः ?
- आ) भुखाय् ब्वैबलय् छु यायेमाः ?
- इ) स्वां सिमा पिलकि छु जुइ ?
- ई) मि स्यायेत छु यायेमाः ?
- उ) वा फय् वैबलय् छु यायेमाः ?

(ड) पायछि (✓) जू मजू (X) छुटेयाना दिसँ ।

☐

☐

☐

☐

☐

☐

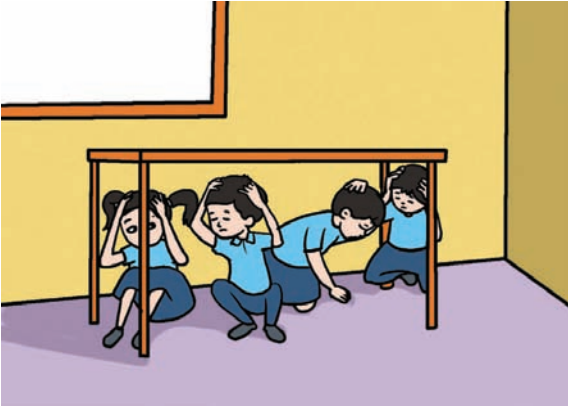

(च) प्वंगु थासय् जायेका दिसँ ।

वा फय् खुसिबाः दमकल स्वां भुखाय् पिने

- (अ) नख्खु खुसिइ बाँध तयाः _____ नियन्त्रण यायेफै ।
 (आ) छैय् दुने दुबलय् _____ पाखें बचे जुइत तेबुलया तःलय् सुलेमाः ।
 (इ) छैय् पिने जुइबलय् भुखाचं बचे जुइत छै _____ हे च्वँच्वनेमाः ।
 (ई) चलः पनेत _____ पीमाः ।
 (उ) मि स्यायेत _____ सःतेमाः ।
 (ऊ) _____ वैबलय् पिने वने मज्यू ।

(छ) स्यनामिया निर्देशनय् भुखाचं बचेजुइ सयेकादिसँ ।

नेपालभाषा

भाय्या नां नेपालभाषा

आऱ्या काठमाडौं उपत्यकायात न्हापा नेपाल अथवा नेपालमण्डल धाइगु खः । नेपाल दुने ल्हाइगु भाय् जूगुलिं थ्व भाय्यात नेपालभाषा धाःगु खः । नेपालभाषायात नेवाःभाय् वा नेवार भाषा वा नेवाःभास नं धायेगु याः ।

खँवः लुमंके

ज्वजलपा	जिगु	छगू	ब्वनाच्चना	खः	सुभाय्
नां	छें	थेच्चय्	गोदावरिइ	तगिं	ब्वनेकुथि

स्यनामिया निंतिं :

- स्यनामिं खँवः ब्वनाः ब्वमिपिन्त नं धायेका दिसँ । अले इमिसं थूगु भासं खँवःया अर्थ कना दिसँ ।

पाठ १

थः गु म्हसीका

नेपाल भाषा

(क) थः गु म्हसीका बियादिसँ ।

(१) ज्वजलपा ! जिगु नां _____ खः । सुभाय् ।

(२) ज्वजलपा ! जिगु नां _____ खः ।

जिगु छँ _____ य् / इ खः । सुभाय् ।

(३) ज्वजलपा ! जिगु नां _____ खः ।

जिगु छँ _____ य् / इ खः ।

जि _____ ब्वनेकुथिइ, छगू तगिमय् ब्वना च्वना । सुभाय् ।

स्यनामिया निंतिं :

मस्तयत पालंपा: थःथःगु म्हसीका बीकादिसँ ।

(ख) खंल्हाबल्हा: यायेनु ।

खँग्वः लुमंके

ज्वजलपा	जिगु	छगू	ब्वनाच्च्वना	खः	सुभाय्	छं	छिमि	छु	पासा	व	सफू
नां	छँ	थेच्चय्	गोदावरिइ	तगिं	ब्वनेकुथि	छंगु	दु	गन	पासाया	थ्व	नयेगु

स्यनामिया निंतिं :

स्यनामिं खँग्वः ब्वना: ब्वमिपिन्त नं धायेका दिसँ । अले इमिसं थूगु भासं खँग्वःया अर्थ कना दिसँ ।

स्यनामिं मस्तयत पालंपा: न्यनेगु ।

- छंगु नां छु ख: ? - छंगु छें गन ख: ? - छिमि पासाया नां छु ख: ?
- थ्व छु ख: ? - व छु ख: ? - सफू गन दु ? - छं छु नयेगु ?

स्यनामिया नितिं -

छम्ह छम्ह मस्तय् दथुइ पालंपा: न्यंके बीगु ।

क - ज्वजलपा !

ख - ज्वजलपा !

क - छंगु नां छु ख: ?

ख - जिगु नां _____ ख: ।

क - छंगु छें गन ख: ?

ख - जिगु छें _____ ख: ।

क - छिमि पासाया नां छु ख: ?

ख - जिमि पासाया नां _____ ख: ।

क - थ्व छु ख: ?

ख - थ्व _____ ख: ?

क - व ले ?

ख - व _____ ख: ?

क - सफू गन दु ?

ख -

क - छु नयेगु ?

ख -

छेय् यायेगु ज्या ।

संभव दुथाय् छेय् अभिभावकपिन्सं मस्तयत थ्व अभ्यास याकेगु ।

चखुंचा

बखुं

क्वः

इमा

खिचा

भौचा

माकः

सा

किसि

स्यनामिया निंतिं :

गुम्ह जीव-जन्तु व झंगः-पंछि गथे हाली, गथे ब्वइ आदि हाउभाउ याना: क्यना: मस्तयत न्हाइपुक स्यनादिसँ । अले स्यनामिं ब्वना: मस्तयत नं धायेकादिसँ ।

छि नसि स्व धाये सयेके ।

छि

नसि

स्व

पि

न्या

खु

न्हस

च्या

गु

सान्ह

ताजिग्वः ल्याः खाये सयेके ।

छगः

निगः

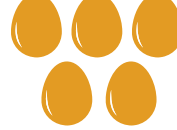
स्वंगः

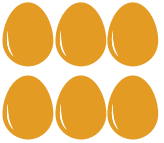
प्यंगः

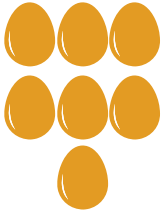
न्यागः

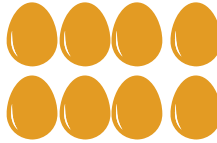
खुगः

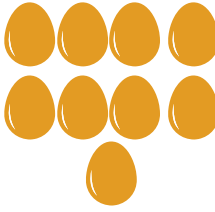
न्हयगः

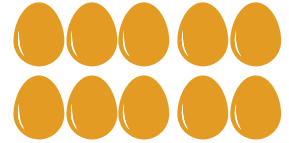
च्यागः

गुंगः

झिगः

थन ग्वःगः तेबुल दु ?

थन _____ तेबुल दु ।

अन ग्वःगः दस्तर दु ?

अन _____ दस्तर दु ।

स्यनामिया निंतिं :

- मस्तयत छसीकथं (छि, नसि, स्व) ल्याःखायेगु व थीथी बस्तू ताजि ल्याः खायेगु (छगः, निगः, स्वंगः.....) पागु बारे थुइका दिसँ ।
- छम्ह छम्ह ब्वमियात पालंपाः धायेकाः अभ्यास याका दिसँ ।

स्यनामिया निंतिं :

- स्यनामिं क्वय्च्वंगु खँवः ब्वनाः ब्वमिपिन्त नं धायेका दिसँ। अले इमिसं थूगु भासं खँवःया अर्थ कनादिसँ।

यायेगु	याये	यायेमखु	यायेधुन	यात	मयाः	या	यायेमते	यानादिसँ ।
च्वयेगु	च्वये	च्वयेमखु	च्वयेधुन	च्वल	मच्वः	च्व	च्वयेमते	च्वयादिसँ ।
नयेगु	नये	नयेमखु	नयेधुन	नल	मनः	न	नयेमते	भपियादिसँ।
स्वयेगु	स्वये	स्वयेमखु	स्वयेधुन	स्वल	मस्वः	स्व	स्वयेमते	स्वयादिसँ ।
धायेगु	धाये	धायेमखु	धायेधुन	धाल	मधाः	धा	धायेमते	धयादिसँ ।
न्यनेगु	न्यने	न्यनेमखु	न्यनेधुन	न्यन	मन्यं	न्यँ	न्यनेमते	न्यनादिसँ ।
तयेगु	तये	तयेमखु	तयेधुन	तल	मतः	ति	तयेमते	तयादिसँ ।
हालेगु	हाले	हालेमखु	हालेधुन	हाल	महाः	हा	हालेमते	हालादिसँ ।
जुइगु	जुये	जुइमखु	जुइधुन	जुल	मजू	जु	जुइमते	जुयादिसँ ।
ल्वायेगु	ल्वाये	ल्वायेमखु	ल्वायेधुन	ल्वात	मल्वाः	ल्वा	ल्वायेमते	ल्वानादिसँ ।
च्वनेगु	च्वने	च्वनेमखु	च्वनेधुन	च्वन	मच्वं	च्वँ	च्वनेमते	च्वनादिसँ ।
म्ह्तिगु	म्ह्ति	म्ह्तिमखु	म्ह्तिधुन	म्ह्ति	मम्ह्ति	म्ह्ति	म्ह्तिमते	म्ह्तिदिसँ
वयेगु	वये	वयेमखु	वयेधुन	वल	मवः	वा	वयेमते	झासँ
वनेगु	वने	वनेमखु	वनेधुन	वन	मवं	हुँ	वनेमते	झासँ
दयेकेगु	दयेके	दयेकेमखु	दयेकेधुन	दयेकल	मदयेकू	दयेकि	दयेकेमते	दयेकादिसँ

होमवर्क यायेधुनला ?	तेबुलय् च्वयेमते ।	जा नये धुनला ?	थुखे स्वयादिसँ।
फुक्कस्यां बांलाक धा ।	बांलाक न्यँ ।	सफू थन ति ।	छिपिं ल्वायेमते।
हालेमते, सुम्क च्वँ ।	झानी जुयाः च्वनेमाः ।	अन च्वँ ।	थन वा ।
संचवाः गन वनेगु ?	थ्व खँवःया खँपू दयेकि।	आखः तग्वः जुल।	भचा चिग्वःया ।
कन्हे थ्व होमवर्क यायेगु।	बांलाक च्वया दिसँ ।	न्हूजः वलला ?	सिक्क बांलाः ।

स्यनामिया निंतिं :

- थन न्ह्यथनातःगु खँवः व खँपू लिसें कक्षाकोथाय् छ्यलेमालीगु मेमेगु खँवः व खँपू नं स्यनादिसँ ।

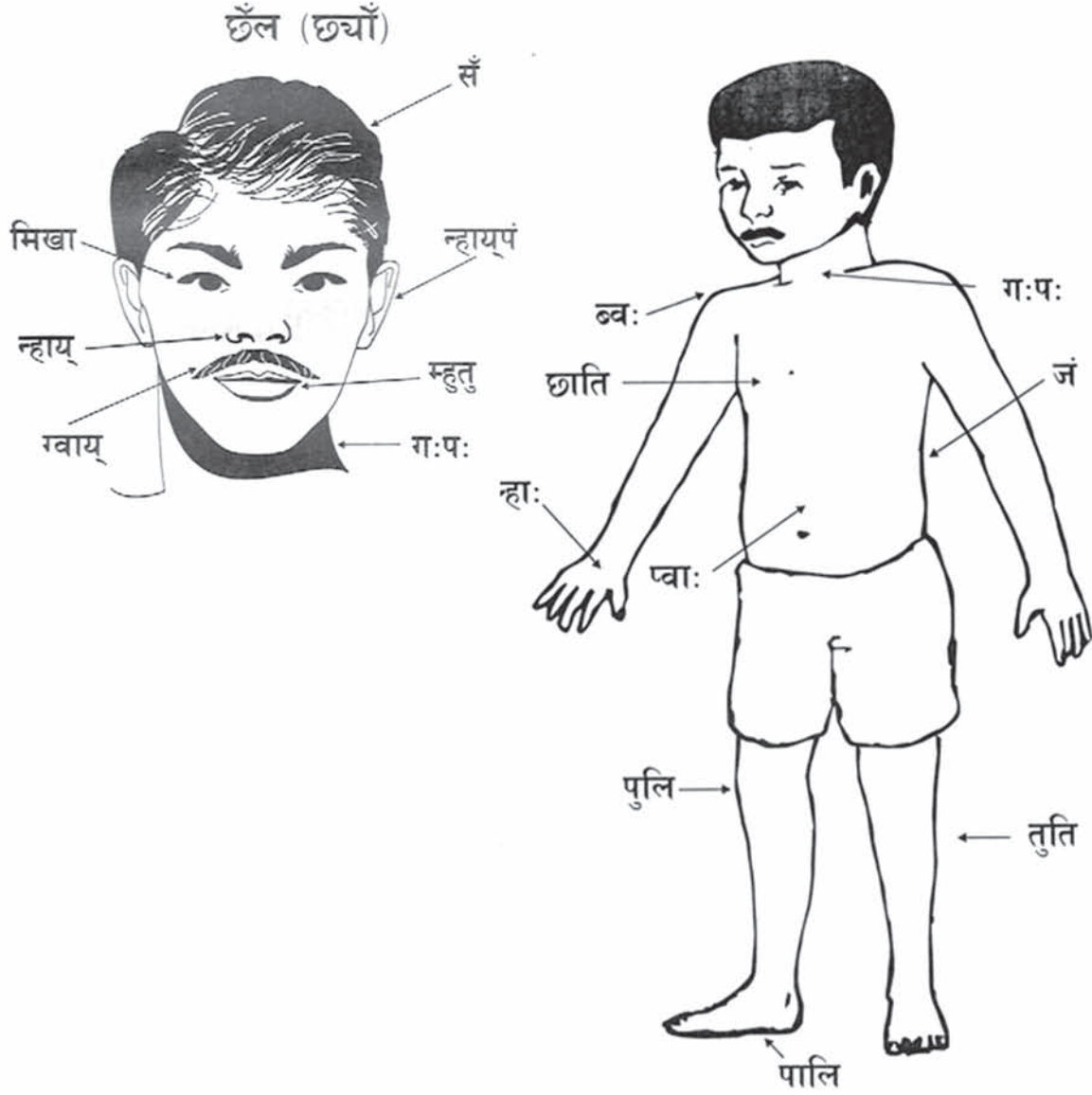

मां - अबु अजा - अजि तता - कैहे दाजु - किजा
 थ्व जिमि मां खः । थ्व जिमि अबु खः ।
 व जिमि किजा खः । व जिमि कैहे खः ।
 व जिमि दाजु खः । व जिमि तता खः ।
 वयकःपिं जिमि अजा व अजि खः ।

स्यनामिया निंतिं :

- थ:थितिया किपा वयना: व, थ्व धायेकेगु ।
- थ:थितिया नां लुमंका वा धका: छैयायेगु ज्या बिया छ्वयेगु ।

સ્યનામિયા નિંતિં :

- મહબ્બયા નાં બ્વંકેબલય્ મ્હયા બ્વ થિયા: વ્યના: મસ્તયત નં થીકા: બ્વંકા દિસં, લિસેં પાલંપા: મસ્તયત નં ન્યના દિસં ।